

MŪSU LIETUVA

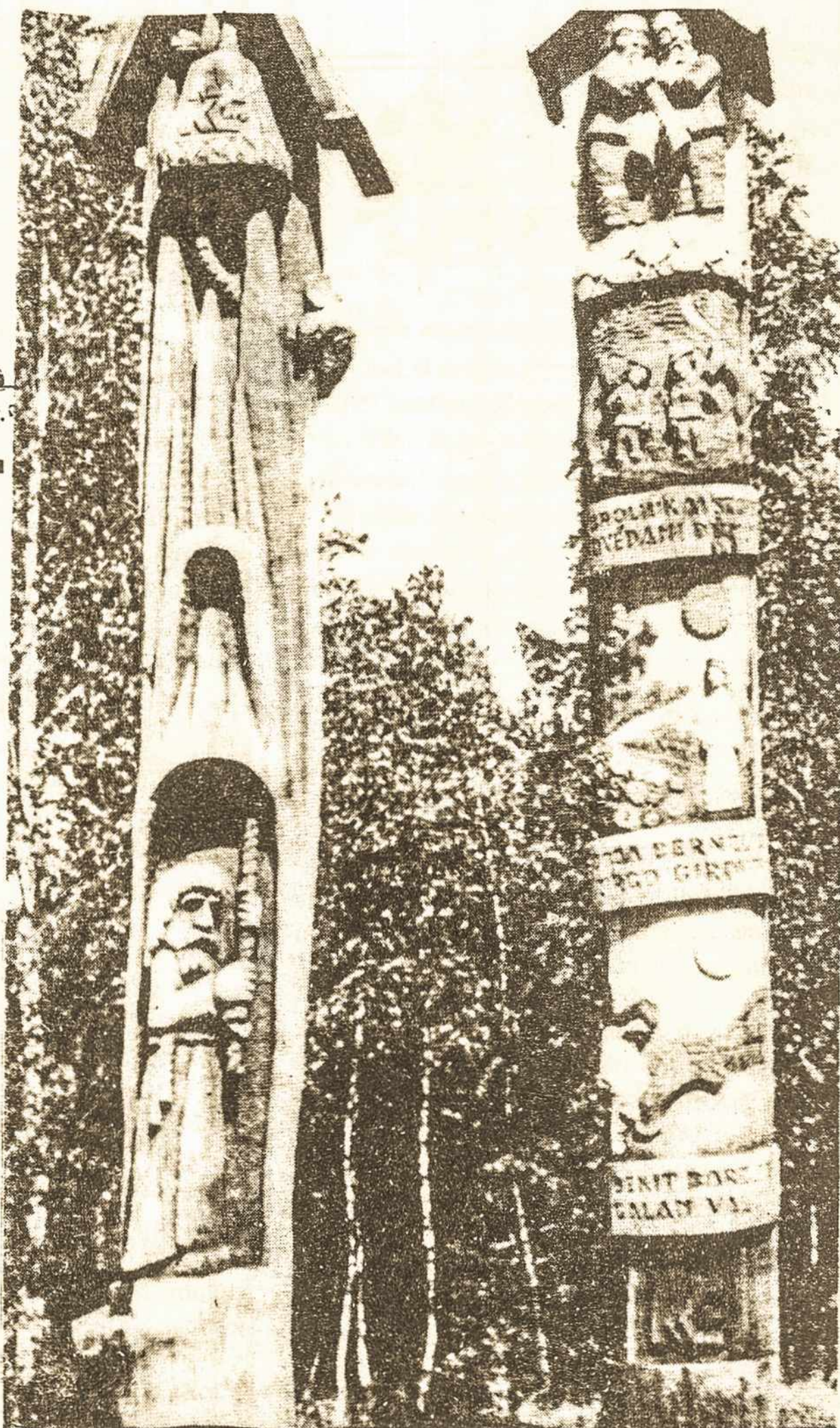
NR. 48 (1633) SEMANÁRIO · 1979 M. GRUODŽIO · DEZEMBRO 6 D. 8,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Jėga ir melas

Kai Simas Kudirka pabėgo iš sovietinio laivo pas amerikiečius, rusai prievarta jį susigrąžino, apkaltinę vagyste. Anuomet jie negalėjo sakyti, kad Simas grįžo savo noru, nes prievarta buvo per daug aiški — rusai primušė jį amerikiečių jūrininkų akivaizdoje. Tai įvyko teritoriniuose Amerikos vandenyse. Panašus atvejis įvyko su Vladu Česiūnu Vakarų Vokietijoje: jis taip pat buvo pagrobtas priverstiniu būdu, tačiau slaptu, niekieno nepaliudytu. Dėlto sovietai vaidina nekaltą avinėlį ir tvirtina, kad Vl. Česiūnas grįžo savo noru. Jie net parodė jį televizijoje vakariečių žurnalistų atstovams, kurie patys girdėjo pagrobtojo pareiškimą apie "laisvą" grįžimą. Vokiečių spaudoje pasirodė žinia, esą Česiūnas panašų pareiškimą davęs spaudos agentūrai, būdamas sovietų pasiuntinybėje Bonnoje. Nežinia, ar tai tiesa, bet jeigu ir būtų tiesa, spaudos žmonės neturėtų būti naivūs. **Juk ar gali žmogus, būdamas liūtų narve, pasisakyti prieš liūtus! Kalbėti apie "laisvą" grįžimą jis yra priverstas. Ir sovietų pasiuntinybėje, ir sovietų okupuotame Vilniuje Česiūnas kitaip kalbėti negalėjo ir negali.** Norint patirti laisvą jo pasisakymą, reikėtų patį Česiūną ir jo šeimą perkelti į laisvą kraštą, atitolinti sovietinę grėsmę. Kalbos apie laisvą Česiūno grįžimą, remiantis pareiškimais liūtų narve, yra miglos pūtimas.

JEI laisvas Česiūno grįžimas neturi pagrindo, kodėl tad valdančioji V. Vokietijos koalicija (socialdemokratų ir laisvųjų demokratų) bei jos vyriausybė yra linkusi daugiau tikėti sovietinei pusei — jos pareiškimams ir jos spaudos informacijai? **Ogi dėlto, kad vyriausybei tai yra patogiausia pozicija. Priėmus sovietinį pareiškimą apie savanorišką Česiūno grįžimą, atpuola susikirtimas su Maskva ir visa ta nemaloni istorija tuo baigiasi. O susikirsti su Maskva kairioji Bonnos vyriausybė nenori, juoba, kad tai liečia vieną asmenį, nevokiečių pilietį. Be to, Bonnos vyriausybė jaučia savo silpnumą akivaizdoje jėgos atstovės Maskvos, kuri gali paspausti vokiečius politinėje ir ekonominėje srityje. Dėlto, jeigu neatsiras akivaizdaus liudijimo, įrodančio prievartinį Česiūno sugrįžimą į Vilnių, Bonna laikysis prosovietinės politikos. Jei taip įvyks, laimės jėgos bei melo politika, pralaimės laisvo apsisprendimo teisė, kuri nėra pakankamai ginama. Ir iš viso reikia stebėtis V. Vokietijos saugumo tarnyba, nepasirūpinusia pakankama apsauga žmogaus, kuriam valstybė laidavo politinės globos teisę. Juk tokiais atvejais angažuojamas pačios valstybės autoritetas. Jei toji teisė leidžiama pažeisti, reiškia pati valstybė leidžia save įžeisti. Be to, ji praranda pasitikėjimą tarptautinėje plotmėje, tampa nepatikimu kraštu kuriame lengvai pagrobiami laisvės jieškantys žmonės.**

VLADO Česiūno atvejuje išryškėjo dviejų principų sankirtis — jėgos ir teisės. Sov. Sąjunga yra jėgos atstovė, V. Vokietija — teisės. Jei Simo Kudirkos atveju laimėjo teisė, tai Česiūno atveju — jėga. Tiesa,

Dail. M. K. Čiurlioniui pagerbti okupuotos Lietuvos meistrai sukūrė keliolika stogastulpių, kuriuose pavaizdavo atskirus momentus iš jo kūrybos.

ČIURLIONIS — VĖLAI ATRASTAS GENIJUS

M. K. Čiurlionio kūryba Berlyno meno savaitėje

K. J. Dédino korespondencija iš Vokietijos 4-tam pusl.

pastarojo byla dar nėra visai paaikšėjusi, tačiau jau matyti, kad V. Vokietija nesiryžta ginti teisės principo, nes išeiti prieš jėgą reikia taip pat nemažesnės jėgos. Jeigu byla būtų sprendžiama ne jėgos būdu, o grynai teisiniu, reikia manyti, nepabūgtų atsistoti teisės pusėn ir Bonnos vyriausybė. Tuo atveju jinai išdrįstų pareikalauti grąžinimo Česiūno į V. Vokietiją, kur laisvės atmosferoje žmogus galėtų padaryti laisvą sprendimą. Tuomet ji drąsiai atmestų sovietinį melą ir pasisakytų už tiesą bei žmogaus teisių apsaugojimą. Dabargi, kai vyriausybė jieško patogios pozicijos ir jaučiasi priversta lenktis jėgai bei melui, iškyla brutali jėga, nyksta moralė. **Kai žmogaus pagrobimas neginamas, atsiveria vartai į tarptautinį nuosmukį, į brutalią jėgos karalystę, kuri plinta dėlto, kad žmogaus teisės neginamos tų, kurie tam yra įsipareigoję. Kad sovietai nepaiso žmogaus teisių, tai nieko naujo — taip buvo nuo pat komunistinės revoliucijos 1917 m.; bet kad vakariečiai lenkiasi sovietinei jėgai bei melui, yra blogas ženklas. Tai rodo moralinę jų sipnybę, kuri yra pražūtinga ir jiems patiems — pro silpnąjį fronto sparną išiveržia naikinantys priešas.**

Tėviškės žiburiai

SEMANARIO MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 28 - Parque da Moóca - CEP 03124
São Paulo - Brasil Caixa Postal. 4421 - CEP 01000
Diretor Responsavel: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: STANISLAO ŠILEIKA
Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje iki liepos mėnesio Cr\$ 3.000,00 Atskiro numerio kaina Cr\$ 8,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 Dol. Į P. Ameriką oro paštu: 20 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 25 Dol. Į tolimus kraštus 30 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$ 3.000,00 Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr.1.500,00
Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anunėios) mokami už skilties (Coluna) centimetrą po 30,00
Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija-neatsako Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.
Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leideju nuomonę.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti "STANISLAO ŠILEIKA" vardu.

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 39

SOCIOLOGINIAI TYRINĖJIMAI

Vilnius. Stengdamasi pateisinti religinių ir politinių teisių suvaržymų Lietuvoje teisėtumą, valdžia mėgina tai įrodyti įvairių sociologinių "tyrinėjimų" pagalba.

1978 m. pradžioje kai kuriose Lietuvos įstaigose buvo platinama anketa, kurioje darbuotojai turėjo atsakyti į eilę klausimų, liečiančių jų požiūrį į religiją. Tarp kitų klausimų buvo ir tokie: "Koks jūsų požiūris į religiją? Ar lankote bažnyčią maldos tikslais? Ar švenčiate religines šventes? Kaip vertinate religiją?" Šie klausimai ir į juos pateikti galimi atsakymai (pvz., į klausimą "Kaip vertinate religiją?" apklausinėjamiems yra pateikti tokie galimi atsakymai: "1) Religija žalinga; 2) religija prieštarauja mokslui; 3) religija neduoda naudos, bet nedaro ir žalos; 4) religija ramina žmogų; 5) nežinau", jau iš esmės yra antireliginio pobūdžio.

Nežiūrint į tai, galima būtų sutikti su anketavimu, jeigu jis pravedamas sąžiningai, o po to rezultatai būtų paskelbiami viešai ir, remiantis jais, gerinamos tikinčiųjų sąlygos. Tačiau šių anketų rezultatai jau iš anksto yra sufabrikuojami, nes anketų platinimas, tikrinimas ir rezultatų suvedimas yra pavestas įstaiigų partinėms organizacijoms, kurios sunaikina religijos naudai užpildytas anketas, o į sociologinių tyrimų centrą pristato tik tas anketas, kuriose pateiktas neigiamas požiūris į religiją.

Tokiu būdu partijos sekretorius gana vikariai "padaro", kad jo įstaigoje ateistinis auklėjimas yra puikus ir visi darbuotojai – ateistai (paliekama viena kita religinio indiferento užpildyta anketa). Tuomet sekretorius išvengia nemalonumų "iš aukščiau", o sociologinių "tyrinėjimų" rezultatai, savaiame suprantama, gaunasi falsifikuoti.

Tokio žonglieriavimo dėka kai kuriose įstaigose, kurių virš 50 proc. darbuotojų pasisakė už tikėjimą (giliai tikintys, einantys į bažnyčią tik didžiųjų švenčių proga ir t.t.) tokie "tyrinėjimai" taip iškreipia padėtį, jog atrodo, kad 95 proc. darbuotojų yra aštrūs ateistai.

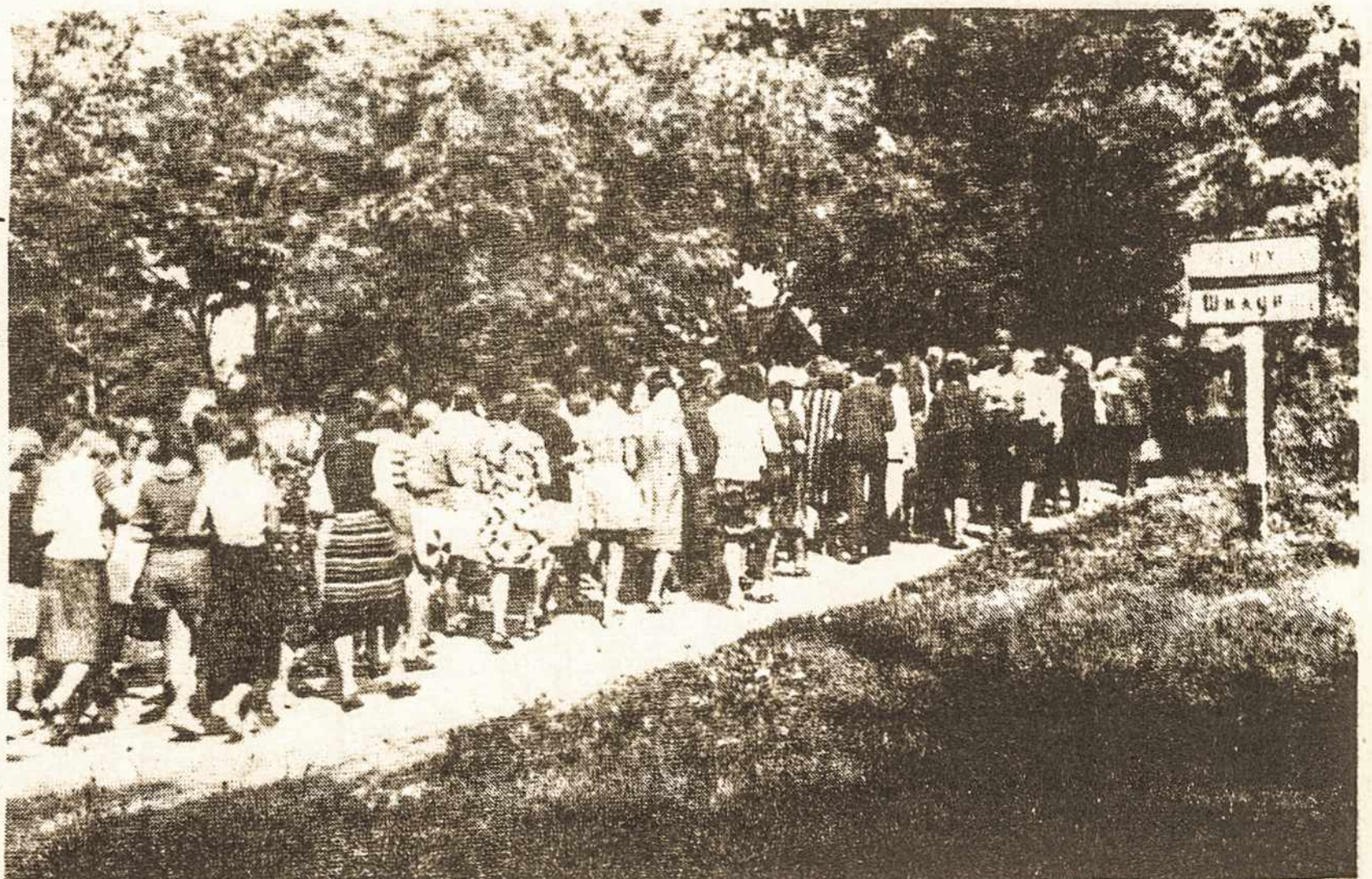
Tenka su džiaugsmu pridurti, kad pagal ankstyvesnius, dar nesuklastotus anketavimo rezultatus, tikintys sudaro daug didesnę dalį, negu indiferentai.

Toks anketavimas apgaulingas dar ir tuo, kad pravedant jį įstaigose, neatsižvelgiama į

mūsų tėvų įsitikinimus. Juk ne paslaptis, kad tarp vyresnės kartos žmonių, tikinčiųjų yra žymiai daugiau. Jie juk taip pat yra pilnateisiai piliečiai, į kuriuos taip pat reikia atsižvelgti.

1978 m. anketose buvo įtraukti kai kurie provokaciniai, saugumo padiktuoti, klausimai, pvz.: "Koks jūsų požiūris į rusų tautą ir brolišką TSRS tautas? Ar jūs noriai kalbate rusų kalba? Kaip jūs manote, ar socialinių valstybių sandrauga yra prievarta sudaryta? Kaip jūs žiūrite į 1956 m. įvykius Vengrijoje, ar tai buvo TSRS intervencija? Kaip jūs žiūrite į Varšuvos ginkluotojų pajėgų įvedimą į Čekoslovakiją 1968 m.?" ir t.t.

Be to, šios anketos buvo pateiktos tik rinktiniam darbuotojams – viršininkams ir partijos nariams. Tokiu būdu jau iš esmės atsakymai į anketos klausimus jokia būdu negalėjo teisingai atspindėti visuomenės nuomonę. Svarbiausia dar buvo pažeistas (savaiame suprantama, sąmoningai) anketavimo slaptumas: visi apklausinėjamieji buvo susodinami salėje vienas prie kito. Todėl net ir prie geriausių norų negalima buvo išreikšti atvirai savo nuomonės. Juk už kaimyną iš kairės ir dešinės negali garantuoti, juo labiau – jie partiniai. Ir taip vėl šie sociologinių "tyrimų" rezultatai užslėpė tikrąją padėtį.

Lietuvių katalikų žygis į Šiluvą 1977 m. rugpiūčio 29 d. Religinės eisenos keliais ir gatvėmis uždraustos ir žmonės atvykę slapta.

„KOMUNISTAS“ PUOLA LIETUVOS R. K. BAŽNYČIOS VEIKLĄ

„Lietuvos katalikų bažnyčia ieško vis efektyvesnių priemonių bei metodų, prisiširdinti prie pasikeitusių socialinių sąlygų stiprinti savo įtaką tikinčiųjų žmonių masei“, rašo filosofijos mokslų kandidatas S. Kraujelis „Komunista“ (1979, Nr. 4) žurnale. „Religinės organizacijos vis didesnę dėmesį pradėjo skirti mažai arba visai su religija nesusijusioms, bet tarybinėje visuomenėje labai aktualioms problemoms, kaip... socialinės pažangos, taikos išsaugojimo, dorovinio tobulėjimo, liaudies kultūros, nacionalinių santykių ir kt... Teologai, kulto tarnai stengiasi pavaizduoti katalikų religiją ir bažnyčią kaip lemiamą lietuvių nacionalinės kultūros, tautinių tradicijų, aukštos dorovės saugotoją ir puoselėtoją ir tokiu būdu susieti religines pažiūras su pažangiais visuomeniniais idealais“.

„Ši dvasininkų veikla“, pabrėžia Kraujelis, „beveik visuomet įgauna ryškų nacionalistinį ir antitarybinį pobūdį. Lietuvos katalikų bažnyčios dvasininkams šioje srityje aktyviai talkininkauja lietuvių emigracijos buržuazinių nacionalistų ir klerikalų grupuotės. Po religijos skraiste jos plačiai varo antikomunistinių jėgų vairuojamą antitarybinę propagandą, stengdamiesi iš vidaus pakirsti Tarybų Lietuvos darbo žmonių pasitikėjimą TSKP politika, ypač nacionalinių santykių sferoje ir tuo pačiu apsunkinti lietuvių tautos žengimą kartu su daugianacionaline tarybine liaudimi į komunizmą“.

Kraujeliui ypač nepatinka Vatiko o radėjas, kuris „teikia paslaugas lietuvių emigrantinei reakcijai vykdamas šį nešvarią imperializmo strategų darbą prieš tarybinę liaudį... šmeiždamas ir iškreipdamas Tarybų Lietuvos... tikrovę, siekia sukelti tikinčiųjų nepasitikėjimą tarybine santvarka ir religiniu pagrindu sukelti prieš ją politinę opoziciją“.

(ELTA)

LIETUVIAI PASAULYJE

Kun. dr. Jurgis Šarauskas aukštose pareigose

JURGIS JANUŠAITIS

Dr. kun. Jurgis Šarauskas

Kunigas dr. Jurgis Šarauskas, 34 metų amžiaus, šešeris metus pastoracinį darbą dirbęs šv. Antanazo, Evanstone, Ill. parapijoje, nuo rugsėjo mėn. pradžios išvyksta į Washington, D. C. ir vieneris metus dirbs valstybės Departamentė Rytų Europos ir žmogaus teisių skyriuje eidamas atsakingas pareigas.

Baltieji rūmai 1965 m. įsteigė vadinamą "Fellowship" programą, pagal kurią iš visos Amerikos kasmet atrenkama keliolika jaunų asmenų, pasižymėjusių savose profesijose, aktyvūs visuomenininkai turį aukštojo mokslo išsilavinimą, pasižymį išskirtiniais gabumais. Tokie kandidatai gauna paskyrimus ir dirba JAV prezidento, viceprezidento, kabineto narių asistentų pareigose. Po metų tokio darbo jie grįžta į savas gyvenamąsias vietas ir plačiai visuomenę supažindina su JAV vyriausybės politika ir visokeriopais darbais.

Šiais metais į tas vietas kandidatavo 1340 JAV jaunuolių, jų tarpe ir kun. dr. Jurgis Šarauskas. Specialios programos komisija, susidedanti iš buvusių gubernatorių, Health Education and Welfare sekretoriaus ir kitų aukštųjų pareigūnų šį pavasarį egzaminavo kandidatus pakartotiniais pokalbiais ir iš minėto skaičiaus galutinam atrinkimui išskyrė tik 33 kandidatus, kurių tarpe buvo ir kun. dr. Jurgis Šarauskas. Po šių sunkių egzaminų, galutiname atrinkime kandidatų teliko tik 17 ir mūsų kun. dr. Jur-

gis turėjo laimės būti jų tarpe.

Po to gavo visi paskyrimus. Kun. dr. Jurgis Šarauskas pateko į Valstybės Departamentą ir į labai svarbius skyrius, kuriuose drauge su to departamento sekretoriaus pavaduotoju dirbs vienerius metus. Jis turės progos dalyvauti su kabineto nariais posėdžiuose, kur bus svarstomos Rytų Europos ir žmogaus teisių problemos. Tai labai svarios pareigos, nes jis turės pats studijuoti problemas, pareikšti tais klausimais savo nuomonę, atitinkamą medžiagą ir t.t.

Kun. dr. Jurgis Šarauskas aktyviai yra įjungtas į Madrido konferencijos ruošos darbus ir numatoma, kad jis pats asmeniškai konferencijoje dalyvaus kaip tos komisijos narys.

Dirbdamas Valstybės departamente, kun. dr. Jurgis Šarauskas turės progos ar-

čiau susipažinti su komunistinio pasaulio problemom, taip pat ir Pabaltijo valstybių reikalais. Jis pokalbyje pažymėjo, kad visada, kai tik bus galimybė, kalbės ir apie savo tėvynės Lietuvos pavergimo problemas.

Kun. dr. Jurgį Šarauską į Baltuosius rūmus nuvedė jo šakota veikla amerikiečių tarpe bei pastoracijoje pasireiškę gabumai. Jis, laikydamas didįjį bandymą, komisijos nariams pareiškė taip pat, kad esąs lietuvis ir apibudino savo veiklą lietuvių jaunimo organizacijose.

Kun. Jurgis Šarauskas, gimęs po II Pasaulinio karo Vokietijoje. Keturių metų amžiaus jo tėveliai Marija ir Stasys Šarauskai atsivežė Amerikon. Čia baigė pradinius mokslus, Mondelein St. Mary of the Lake kunigų seminariją, ten vėliau įsigijęs du magistrus — vieną iš pastoracinių mokslų, antrąjį — licencijatą iš teologijos. Trečią magistrą gavo Illinois technologijos institute, baigęs "Public Administration" mokslus.

Nesitenkino pasiektais magistrtais, siekė doktorato ir rugpiūčio mėn. pradžioje, Northwestern universitete, Evanstone, Ill. apgynė disertaciją ir jam buvo suteiktas mokslo daktaro laipsnis iš Organizacijos psichologijos ir Bažnyčios administracijos mokslų srities.

Dirbdamas pastoracinį darbą ne lietuvių parapijoje, plačiai įsijungė į amerikiečių visuomeninę veiklą bei pastoracinį darbą vyskupijoje. Jis dėstė Northwestern universitete mokslus, iš kurių gavo doktora-

ta, taip pat dėstė teologinėje evangelikų Garret seminarijoje ir Loop City kolegijoje. Jis buvo Evanstone miesto Civilinės tarnybos komisijos vadovas, Evanstone Religinių bendruomenių dvasininkų pirmininkas, Chicagos arkivyskupijos kunigų senatorius. Jis, kaip turįs organizacinių mokslų gilų išsilavinimą, buvo kviečiamas konsultantu į parapijas, jo patarimais naudojosi Chicagos arkivyskupijos Pastoracinės tarnybos centras, Chicagos arkivyskupijos planavimo departamentas Jefferson City arkivyskupija, Missouri, JAV kariuomenės kapelionų korpusas, Chicagos miesto Public Works departamentas, Evanston ligoninė, Evanston miesto aukšt. mokykla ir daug kitų institucijų.

Kun. dr. Jurgis Šarauskas, vikaraudamas svetimtaučių parapijoje, nenutolo ir nuo lietuviškos veiklos. Ypatingai jis yra mėgiamas jaunimo. Jis dalyvavo jaunimo stovyklose, buvo ateitininkų dvasios vadas, skaitė įdomias jaunimui paskaitas. Jis nuolat yra kviečiamas jaunųjų porų palaiminti moterystės ryšius dėl išskirtinai įdomių ir prasmingų pravedamų jungtųjų apeigų. Jis keliavo Australijoje, vedė pokalbius su jaunimu ir paliko gilų įspūdį. Kun. dr. Jurgis Šarauskas šių laikų kunigas, turi savo tvirtą nuomonę, atviras, nuoširdus, gerai pažįstas šių dienų Bažnyčios ir žmonių lūkesčius ir problemas.

Šiam talentingam vyrui, jaunam kun. dr. Jurgiui Šarauskui linkėtina sėkmės aukštame poste, drauge nepamirštant prabilti, kur tik bus galimybė, ir savosios pavergtos tėvynės Lietuvos vardu.

DIRVA

PIRKITE LIETUVIŠKUS
KALĖDINIUS SVEIKINIMUS

Čiurlionis - vėlai atrastas genijus

M. K. Čiurlionio kūryba Berlyno meno savaitėje

Iš Vokietijos rašo K. J. Dėdinas

Tegul istorijos rašytojai pastiprintomis ir gintarėliais papuoštomis raidėmis įrašo pavardes tu, kurie šiemet suorganizavo Berlyne rugsėjo mėn. "Meno savaitę" (Berliner Festwochen) rémuose iškilą vietą lietuvui Mikalojui Čiurlioniui. O tokių, kurie Europos užkampio šio šimtmečio pradžios menininką ir muziką šiemet pristatė Europos centre, buvo keletas tiek pačioje Lietuvoje, tiek Vak. Vokietijoje. Jų iniciatyvos dėka Čiurlionio "came back" į originąjų kultūrininkų panteoną sukėlė vokiečių masių medijų (televizijos, spaudos) žurnalistuose ir kultūros žinovuose lyg nerimą: kodėl toks stiprus kultūros originalas, esąs pašonėje, teegzistavo meno tik paraštėje, veikalų tik išnašose? Vakarų Berlynan atkeliavęs Čiurlionis sujaudino ir sujudo eilę vokiečių žurnalistų (tapybos ir muzikos) ir va – vis ir vis vokiečių spaudoje aprašomas dabar anas garsusis lietuvis kaip kažkodėl nepripažintasis genijus ir tai menams skirtų skilčių akin krintančioje vietoje.

Pietvakarių Vokietijos "Mannheimer Morgen" meno kritikas Hellmut'as Kotschenreuter'is spalio 11 d. numeryje, permąstydamas Berlyno "Meno savaites", klausiasi: Kas gi iš tikro buvo tasai Čiurlionis? Ir čia pat bando sugestijonuočiai atsakyti: nederamai nuvertintas tapantis Komponistas ar komponuojantis tapytojas, kuris, kaip jau ne pašnibždomis kalbama, anksčiau už Schonberger'į pradėjo moderniąją dvyliktojo muziką ir gerokai prieš Kandinskį jau tapė nedaiktiškais vaizdais.

Kočenreuteris, trumpai aprašęs Čiurlionio gyvenimą ir priminęs jo stambius tapinius bei virš 130 kompozicijų, apgailestauja, kad Berlyne viso to turto tik nežymi dalis tebuvo vokiečių publikai pristatyta. Jo supratimu Vilniaus kultūrininkai nevykusiai atrinko Čiurlionio reprezentatyvius kūrinius. Parodą atidarant, Sovietinės Lietuvos kultūros ministro paskambinti kelios pjaninui kompozicijos labiau priminė Šopeną nei Čiurlionį; Vilniaus Filharmonijos Čiurlionio styginio kvarteto atliktoji "Lietuvių liaudies dainos" varijacija buvo tokia trumputė, kad nieko neludija to Čiurlionio, kuris šimtmečio pradžioje subrandinęs savitą muzikinį stilių tarp Šopeno, Štrauso, Bacho ir lietuvių liaudies muzikos, kas itin ryšku simfoninėse poemose kaip "Miške" ir "Jūra".

Berlyniečius nustebino ir sudomino, – rašo Kočenreuteris, – tik keletas Čiurlionio "gabaliukų fortepionui", kuriuos paskambino ir komentavo vokiečių Wehmeyer ir Eberlein (abidvi Čiurlionio nuolatinės "importuotojos" Vokietijon). Čia pasirodė Čiurlionis tikrai originalus, sintetizuodamas anuometinio "Jaunystės stiliaus" ekspresyvumą, Bacho kontrapunktiką ir savąjį toną. Dar daugiau Berlyne meno žinovus nustebino kita fortepiono kompozicija, kur Čiurlionis vienos savo mokines pavardės raides perduoda muzikos septėniais bei devyniais tonais ir juos meistriškai varijuoja, kombinuoja. Šitoje kompozicijoje meno žinovai atrado, tai, ko lig šiol joks muzikas nei išsamus veikalas nerašė, kad ne Schonbergas pirmasis dėjęs moderniąją "dodekafoniškąją" muziką, o Čiurlionis, išradęs devynių tonų

gamą. Net kelis dešimtmečius pirma Messien'o, Stockhausen'o, Blacher'io (prieš žymiuosius moderniosios muzikos kompozitorius) gana vykusiai eksperimentavo ir kompanavo anuomet lietuvis Čiurlionis. Gaila, – rašo autorius, – kad tokią savo muziką (1904) Čiurlionis iškeitė į tapybą.

Kočenreuteris toliau pristato skaitytojams Čiurlionį kaip tapytoją, įvedusį tapybon muzikos turinius, formas ir rémus. Čiurlionis mėgęs savo tapinius vadinti preliūdais, fugomis, sonatomis kuriuose dominuoja gelsvai žalsvi, melsvi, rudai violetiniai ir ružavi spalvos "tonai". O jais, kaip ir muzikos tonais, Čiurlionis lyg žaidžia, lyg muzikuoja. medžių atspindžius vandeny, žvaigždžių spindesius sieloje, šakeles vėjuje, leidamas čia jiems (tonams) gamtos vaizdų platumoje siūbauti, čia grūsdamas juos per vaizdų siaurumas.

Čiurlionis buvo pirmasis, ne Kandinskis (tegul atleidžia ir dalyką koreguoja našlė ponia Kandinskienė) nutapęs jau 1904 (gal 1906) pirmąjį "nedaiktišką" t.y. abstraktųjį paveikslą ir tuo pačiu pradėjęs Europos menuose naują žemę. Kandinskis nustelbė vakaruose Čiurlionį, tuo, kad toliau vystė abstrakčią tapybą, ją leido lyg gardžiuotis, kitiems, o gi Čiurlionis pasuko į savo pasamones gamtos metaforiškąją tapybą. Į uždara fantastų pasaulį.

Kritikas Kočenreuteris apgailestauja ankstyvą Čiurlionio mirtį (1911) ir nutrauktą tokią originalią kūrybą, kuriai atsivėrė anuomet tiek Petersburgo, tiek Miuncheno teatrai ir galerijos. Už Lietuvos ribų Čiurlionis Vakaruose težinomas kaip "Jaunystės stiliaus" apspręstas kosminis-teosofinis mistikas, kurio rangą ir vietą menuose reiktų po šiame tinių Berlyno "Meno savaitę" iš naujo įrikiuoti, – baigia "Mannheimer Morgen" laikraščio meno kritikas Kočenreuteris.

AR JAU TURITE ĮSIGIJE ŠIAS JUOSTELES?

GEGUŽINĖ tradicinės subatvakario dainos ir muzikos.

PIC-NIC *canções e musicas tradicionais dos sábados a noite* C-02

MAIRONIS -- Rinktiniai didžiausio Lietuvos poeto eilėraščiai.

MAIRONIS *Seleções de poesias do maior poeta lituano*

Skaito aktorius Laimonas Noreika -- *interpreta o ator Laimonas Noreika.*

Kasetė yra su tekstu - knyguite.

Cassete vem com o texto - livrinho.

C-03

M.K. ČIURLIONIS (1875-1911)

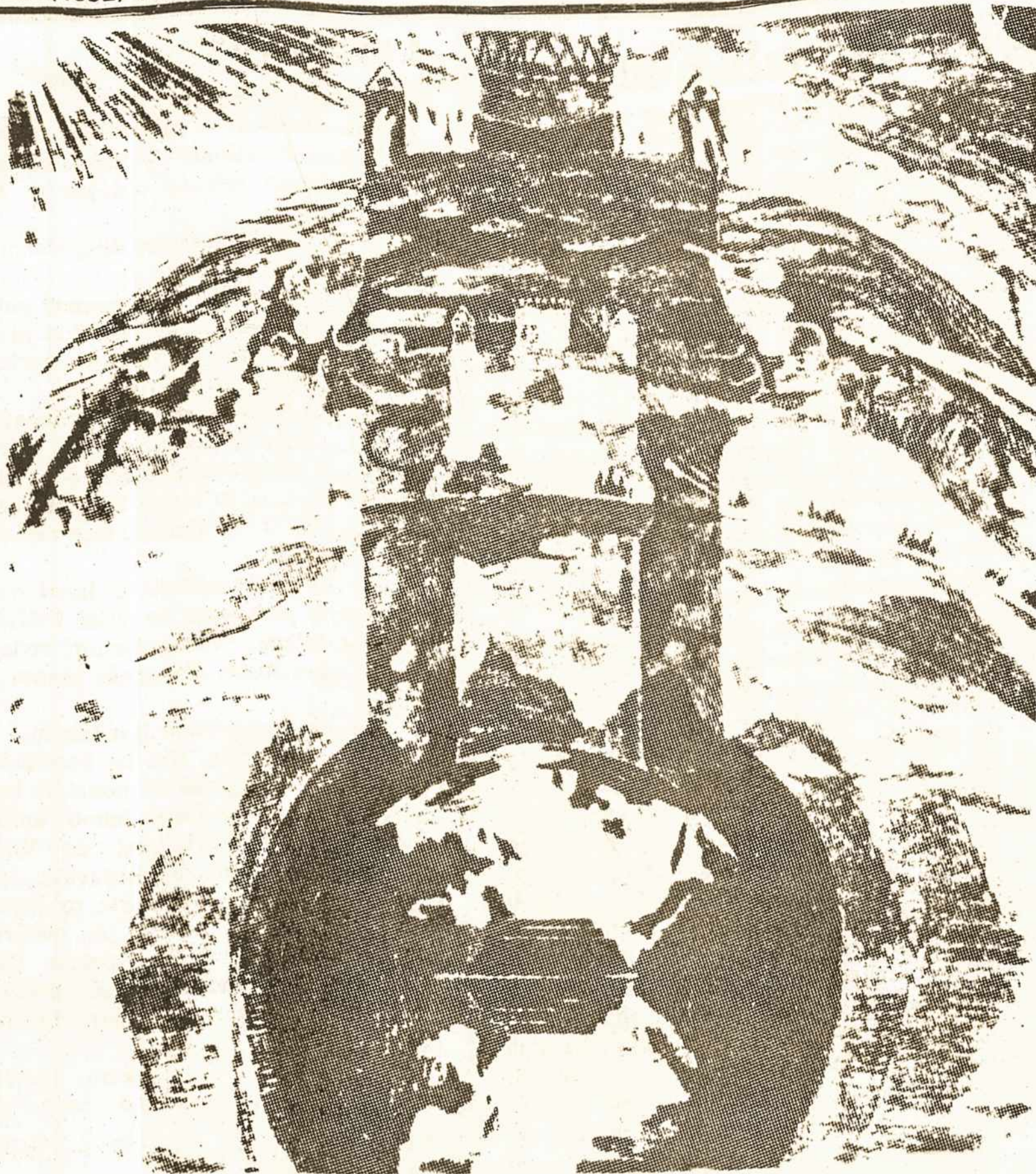
Sinfoninė poema "Jūra" ir "Miške". Didžiausio lietuvių

muziko simfonijos -- *Poema sinfônica "Mar" e "No bosque"*

As sinfonias do maior músico lituano.

C-04

Jeigu Berlyno "Meno savaitės" eilę vokiečių nustebino naujuoju "radiniu" (Čiurlioniu), tai lietuvių akį pradžiugino Vokietijoje (ne tik Berlyne) parodos plakatai: "M.K. Čiurlionis 1875–1911 – Der litauische Maler und Komponist – 3–28 Sept. 79 – Eine Ausstellung der Berliner Festwochen – täglich Uhr – Orangerie Schloss – Charlottenburg – (M.K. Čiurlionis – lietuvių tapytojas ir kompozitorius – rugsėjo 3–28 Berlyno "Meno savaitės" paroda – Oranžerijos rūmai, Šarlotenburgas) su didingu "Rex"

atvaizdu. Nemažiau pavykęs ir pačios parodos katalogas, kurio viršeliuose patrauklūs "Rex" ir "Karalių pasakos" vaizdai, didelio formato puslapiuose techniškai vykusiomis spalvomis (ir juoda-balta) Čiurlionio tapiniai, bei Baumeister'io, Eckhardt'o, I. Umbraso, V. Landsbergio išsamūs j Čiurlionio kūrybą įvadai, net muzikos kūrybų gaidų pavyzdžiai, pristatė didįjį lietuvių, Vakaruose dar lyg neatrastąjį genijų, vokiečių meno žinovams brandžiai ir svariai.

Seu tempo é valioso demais...

... para desperdiçá-lo com inquilinos, fiadores, contratos, informações, etc.
Mas agora você vai ter tempo de sobra para os negócios mais importantes e lucrativos, confiando a administração ou venda dos seus imóveis aos nossos 20 anos de tradição.

representados por idoneidade e presteza.

Garantimos o pagamento do aluguel com ABSOLUTA PONTUALIDADE, e a Assistência Jurídica é GRATUITA

E tem mais: você não precisa usar seu capital para reformar seu imóvel.

Nós financiamos a reforma necessária para locação do mesmo, SEM NENHUM ACRÉSCIMO

Venha tomar um café conosco e comprove.

ALUGADORA E IMOBILIÁRIA SANTO ANDRÉ S/C LTDA.

CRIC 12592

ASA

R. Dona Gertrudes de Lima, 520
Tels: 449-4848 e 449-6464 – S. André

Lituanus

Daug kas yra girdėjęs apie šiuo vardu leidžiamą žurnalą.

Daug kas jį prenumeruoja, o kiti ir paskaito. Tokių, kurie jį skaito, yra daug daugiau, negu tų, kurie jį prenumeruoja. Paklausime, kodėl?

Lituanus yra trimėnesinis lietuviškas žurnalas, leidžiamas anglų kalba, Čikagoje, atseit JAV-ėse. Tai yra vienas dalykas. Jis vadina save kukliai: „The Lithuanian Quarterly“. Tikrovėje, tai mokslinis žurnalas, kuris nagrinėja įvairių sričių lietuviškas problemas, jas analizuoja, jas perteikia tarptautinėje šviesoje, lyginamai su panašiais klausimais kitose tautose.

Šalia tokių straipsnių, kartais net plačių studijų, Lituanus spausdina gana daug lietuviškų literatūrinių veikalų, net poezijos, išverstų angliškai. Versti literatūrą iš kalbos į kalbą yra itin sunku, bet versti poeziją, stengiantis perduoti jos turinį, o taip pat ir subtiliąją poezijos formą, išlaikant ritmą ir rimą, yra itin sunkus darbas. Lituanus vertėjai yra puikūs.

Skaitytojas apie šią vietą galėtų pradėti manyti, kad čia yra rašoma Lituanus žurnalo recenzija, kuri daugiau tiktų spaudos skyriui ar kur kitur. Ne, čia daugiau negu recenzija.

Lituanus žurnalo didelė skaitytojų dalis yra nelietuviai, dažniausiai kitataučiai studentai Anglijos, Kanados, Amerikos, Australijos, Japonijos, N. Zelandijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos universitetuose. Gal net dar kur kitur. Taip pat tokių aukštųjų mokyklų profesūra jį skaito, ieškodami medžiagos ne vien lituanistikos ar lingvistikos klausimais, bet ir istorijos, politinių mokslų, Pabaltijo ir, ypač, sovietologijos klausimais.

25 metai

Šįmet vasario pradžioje išėjo pirmasis šių metų numeris. Tai yra pirmasis jubiliejinis metų numeris, nes šįmet Lituanus bus leidžiamas jau 25-tuosius metus iš eilės ir be pertraukos, po keturius tomelius kasmet, kiekvienas – po 80 puslapių. Išvaizduokime, kad jo išsiuntinėjama po 4.200 egzempliorių į platusį pasaulį, daugumoje į kitataučių rankas rudenį, žiemą, pavasarį ir vasarą, reguliariai, kaip lašas po lašo. Tada bus nesunku suprasti, koks didelis įnašas į Lietuvos bylą yra Lituanus. Jis lieknas, dailus, neperkrautas, sistemingai redaguojamas. Jis skaitomas. Nuo 1954 metų jau įsipilietinęs ir brandus.

Kas jį leidžia?

Atskleiskime Lituanus keturių 1978 m. numerių antruosius puslapius. Vyriausias redaktorius J. A. Račkauskas šiuo metu profesoriauja Čikagos valstybiniame universitete.

Redaktoriai: Kęstutis Girnius, jis pagal darbo pasidalinimo principą redagavo I/78 numerį.

Antanas Klimas, Rochesterio JAV-bėse universiteto profesorius.

Tomas Remeikis, Calumet College prie Čikagos profesorius.

Jonas Zdanys, iškilus lietuvių literatūros kritikas ir poezijos vertėjas.

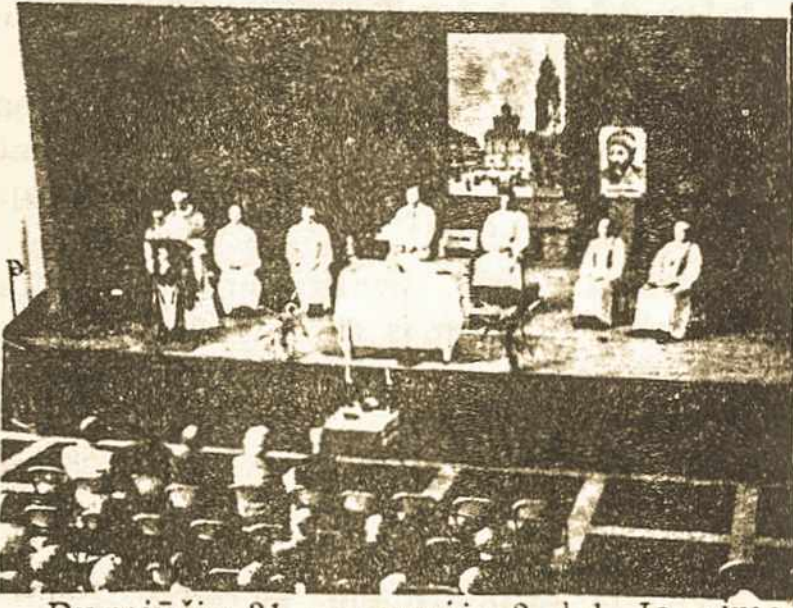
Redaktorių pavaduotojai:

Geniutis Procuta – Ottawos universiteto Kanadoje profesorius ir Vytenis B. Damušis.

(Nukelta į sekantį puslapį)

Platus Vilniaus universiteto minėjimas

Rugpjūčio 31 — rugsėjo 2 d.d. Jaunimo centro patalpose (Čikaga) įvyko Lietuvių katalikų mokslų akademijos vienuoliktasis suvažiavimas, skirtas Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai paminėti.

Kaip matyti iš „Tėviškės Žiburių“, minėjimas buvo labai platus ir iškilmingas. Kalbėjo jame daug mokslininkų.

Pradinį žodį tarti buvo pakviestas LKM akademijos Čikagos židinio pirm. kun. Vyt. Bagdanavičius MIC. Atidaromąją kalbą pasakė jau 20 m. Akademijai pirmininkaujantis kun. prof. A. Liuima SJ Teologijos ir filosofijos sekcija buvusi labai gausi. Kun. dr. V. Rimšelis MIC skaitė paskaitą apie teologiją Vilniaus universitete ir pasidarė išvada, kad vilniškė teologija davė daugiau lenkų, bet ne lietuvių tautai. Kun. prof. A. Rubšys kalbėjo apie archeologiją ir šv. Rašto istoriškumą. Surinkti nauji duomenys įrodą šv. Rašto istoriškumą. Įžymusis filosofas prof. A. Maceina, patsai negalėjęs dalyvauti, atsiuntė iš V. Vokietijos įkalbėtą juostelę. Jo tema: „Religija ir tautos dialektika“. Paskaitos mintis: religija, ypač krikščionybė, yra visuotinybė, o tauta aprėžtinė individualybė, todėl tarp jų vyksta nuolatinė įtampa. „Masinio krikšto atveju religija ateina išoriniu būdu“, teigė paskaitininkas, „nepakeičia tautos iš vidaus ir palieka toliau gyvuoti senuosius papročius. Vis dėlto ilginiui religija keičia ir tautą, ypač jeigu ji ateina svetimomis kultūros formomis Pvz., lietuvių tautos individualybė buvo sužalota lenkų kultūros“.

„Pavojus religijos visuotinumui kyla iš tautinio mesianizmo (pvz., lenkų), kurie užgožia religijos visuotinumą ir suabsoliutina tautiškumą.“

Ekonominių mokslų prof. dr. Feliksas Palubinskas, dėstantis tuos mokslus Kalifornijoje, lygino Vilniaus universitete dėstytąją ekonomiką su V. Europos universitetais. Ir įrodė, kad Vilniuje dėstomoji ekonomika buvo visai lygi su kitais V. Europos universitetais.

Apie mokslinę mediciną Vilniaus universitete kalbėjo dr. Juozas Meškauskas. Iš jo paskaitos paaiškėjo, kad Vilniuje buvusios dvi tos specialybės kategorijos — kirpėjų — chirurgų ir gydytojų. Mokslinė chirurgija atsiradusi žymiai vėliau. Nuo 1597 m. iki universiteto uždarymo 1832 m. buvo išleista 1.500 gydytojų. Kas 5-6 Vilniaus universitete mokslus baigęs gydytojas praktikuavo tuometinėje Rusijoje.

Apie Vilniaus istoriką gudų — lenkų kilmės Joakimą Lelevelį kalbėjo prof. dr. Saulius Sužiedėlis, o kun. dr. Viktoras Gėdžiūnas OFM, neseniai lankęsis Vilniaus archyvuose, papasakojo apie ten surastus duomenis nušviesti žemaičio studento Jurgio Pabrėžos gyvenimui ir jo kultūriniam

inašui į žemaičių gyvenimą.

Prof. Vitalis Žukauskas pranešimą darė apie Vilniaus universiteto teatrą, siekęs moralinių bei diplomatinių tikslų.

Su dideliu dėmesiu klausytojai sutiko kun. prof. Stasio Ylos paskaitą, kurioje jis gvildeno universitete vykusią tylos kovą su labai stipria lenkų įtaka. Jo tema: „Tautinis sankirtis Vilniaus universitete iki jo uždarymo 1832 m.“ Rašoma, kad „profesoriaus atskleidė daugybę kruopščiai surinktų faktų, aiškiai rodančių lenkų įsigalėjimą nuo rektoriaus Sniadeckio laikų ir gana gyvą, nors nesėkmingą lietuvių priešinimąsi“.

Apie literatūrą kalbėjo dr. Stasys Goštautas, prof. dr. Viktorija Skrupskelytė, Violeta Kelertienė, kuri prieš tris mėnesius Vilniaus lituanistikos institute rinko medžiagą savo disertacijai ir kalbėjo apie to instituto darbą sovietinės okupacijos laikais. Ji paminėjo, kad ir dabar visi lituanistiniai darbai turi būti verčiami į rusų kalbą, nes kitaip jie nepriimami.

Tiksliesiems mokslams atstovavo ir vadovavo dr. Antanas Girnius ir kalbėjo apie Vilniaus universiteto mokslininką astronomą ir geodezininką Martyną Počebutą, o A. Liulevičius apžvelgė matematikos mokslus.

Apie architektūrinį Vilnių kalbėjo architektas prof. Algimantas Tamašauskas, o dr. Adolfas Valeška — apie Vilniaus universiteto reikšmę lietuvių meno raidai. „Savo paskaitoje jis pabrėžė lenkų padarytą žalą lietuvių menui ir praeities tyrinėjimui“, nes 1939 m., kai Vilnius buvo gražintas Lietuvai, jam teko ten dirbti. Ir ši sekcija buvo labai gausi klausytojais ir dėmesinga

Iškilmų pabaigos dieną po iškilmingų vyks V. Brizgio atlaikytų mišių ir vėl buvo tęsiamos Vilniaus universiteto 400 metų sukakties iškilmės.

Kun. prof. P. Rabikauskas SJ skaitė paskaitą „Lietuviškumo apraiškos Vilniaus universitete.“ Be kita ko, jis pareiškė, kad universitete buvo gana daug lietuviškumo.

Kun. prof. A. Liuima SJ pasakė baigiamąjį žodį, dėkodamas už iš tikro išpūdingą: suruoštąjį Vilniaus 400 metų sukakties minėjimą.

Meninę dalį atliko Čikagos styginis ansamblis, diriguojamas Fausto Strolios.

Vakare pokylio metu dainavo solistė D. Stankaitytė, akompanuojama A. Vasaičio, ir dalį programos atliko humoristas Vitalis Žukauskas. Tada kun. Stasiui Ylai buvo įteikta St. Šalkauskio vardo 1.000 dol. premija už veikalą „Jurgis Matulaitis“, kurio beatifikacijos byla dar tebetęsiama.

Minint sukaktį, tomis dienomis buvo dar įvairių kultūrinių renginių.

EUROPOS LIETUVIS

ESCOLA SOFIA COSTURA E MODELAGEM

KALBAMA LIETUVIŠKAI

Rua da Graca, 381 - Casa 6

Fone 220-8319

Bom Retiro

LITUANUS

Redakcinis personalas:

Klemas Dėdela — techniškasis redaktorius ir **Rita Palulionis** — atspaudų redaktorė. Bendrasis reikalų vedėjas — **Jonas Kučėnas**.

Įspūdinga dešimties asmenų darni talka.

Antrąjį Lituanus 78 m. numerį suredavo pats vyriausiasis redaktorius prof. J. A. Račkauskas. Iškrito du redaktorių paduotojai. Visi kiti liko talkoje.

Trečiąjį Lituanus numerį redagavo ta pati talka, kaip ir antrąjį.

Ir pagaliau ketvirtąjį numerį sudarė Kęstutis Girnius su kitais tais pačiais talkininkais, tik J. A. Račkauskas nedalyvavo talkoje.

Pažymėtinas kolegiškas ir labai darnus redagavimo principas: ne visai individualinis, bet talkos. Vieną numerį redagavo vienas, antrą kitas. Tai įneša įdomų įvairumą.

Šia proga pažvelkime į redakcinio kolektyvo narių amžių. Kai šis žurnalas buvo pradėtas leisti prieš 25 metus, jo redaktoriai susimetė dar labai jauno amžiaus. Susimetė savo iniciatyva, ne VLIK'o. AILT'o ar Bendruomenės nutarimu ar pastangomis. Žinoma, kai kurie jų šiandien, po 25-ių redagavimo metų, jau nebėra tokie jauni. Bet ne tai čia norima išskirti. Pabrėžti reikia, kad Lituanus įsteigimas ir jo išlaikymas buvo ir yra lietuviško jaunimo darbas.

Ateinant pasaulio jaunimo kongresui šią vasarą, mes negalime nepripažinti, tarp kitų, šį vieną ir didžiulį lietuviško jaunimo nuopelną —

LITUANUS,

ir jo sidabrinį jubiliejų.

INFLIACIJA

— Kada valdžia išleidžia daugiau negu ji gauna ir kada darbininkas uždirba daugiau negu jis padaro — šitas tuštumo jausmas jūsų kišenėje ir vadinasi infliacija.

— Vienas pilietis pasakojo, kad jo žmona yra išradusi būdą kovoti su infliacija: „ji išleidžia visą mano mėnesinę algą pirmąją savaitę — kol dar kainos nepakilė“.

— Ukininkas, suvalgęs valgykloje gabaliuką kumpio: „Pagal tai, kiek ji man paskaitė už šitą sumuštinį, mano kiaulės turėtų būti vertos po 3060 dol.“

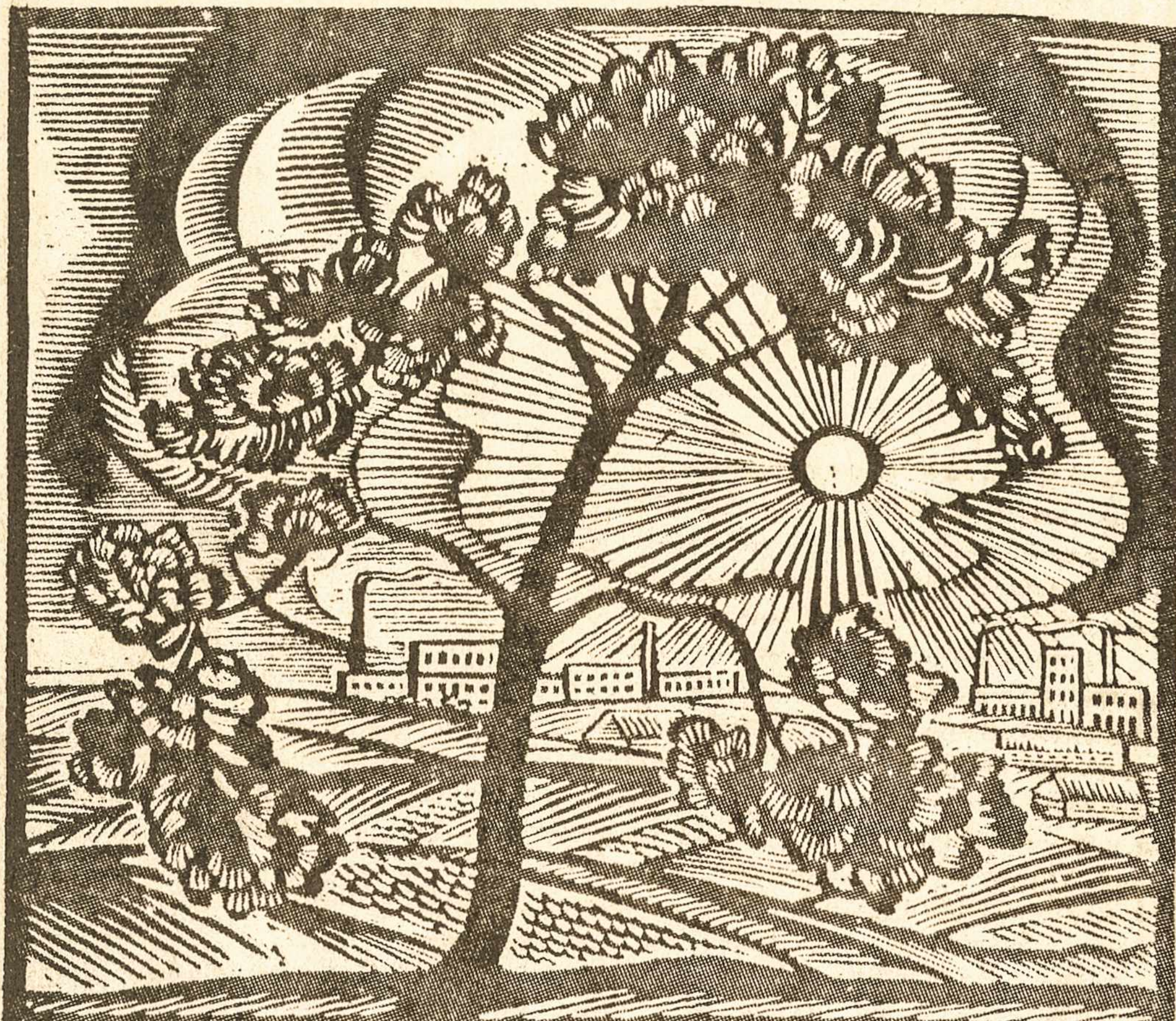
7

LIETUVA

EM PORTUGUÊS NR. 21 (28)

Suplemento
MŪSŲ LIETUVA NR. 48 (1633) 1979. XII. 6

**PUŠIES ŠAKELĖ GLAUDŽIAS
I ŠIRDĮ KAIP SAVA. * * * *
ŠAKELĖJE ŽALIOJOJ * * * *
MANOJI LIETUVA. * * * ***

“Manoji Lietuva”

J. Šimkus

TOMAS VENCLOVA

LITERATURA LITUANA
(SINOPSE)*Continuação*

Dos poetas oficiais da época do “degelo” o mais proclamado foi Miezelaitis que recebeu o prêmio Lenin pelos seus poemas retóricos e pseudofilosóficos. Indiscutivelmente mais talentoso do que este, bem que também marcado pelo conformismo e por um “patriotismo” de valor dúbio, é Justinas Marcinkevicius (1930). Esta geração conta com muitos outros nomes que porém não saem da mediocridade. Entretanto, à sombra dos bardos comunistas, cresceu sem reclames um grupo de poetas vigorosos e autênticos: Marcelijus Martinaitis (1936), Vladas Simkus (1931), Judita Vaiciunaite (1937), Jonas Juskaitis (1933), Sigitas Geda (1943). A sua poesia vai do urbanismo impressionista (Vaiciunaite) à mitologia campestre transformada e arcaizada (Martinaitis), da ironia moderna (Simkus) até ao específico surrealismo ingênuo, que se exprime em mágicas visões individuais e com experimentações sintáticas (Juskaitis, Geda). Mais à parte está Tomás Venclova (1937) que participou no movimento dissidentista soviético e finalmente emigrou; seus versos metafísicos têm afinidades com a poesia não conformista russa (Mandelstam, Brodsky). Ademais, ele traduziu ao lituano *The Waste Land* de T. S. Elliot e muitas outras obras representativas do século XX. No processo de renovação poética participaram e todavia participam autores mais idosos — Mykolaitis-Putinas, que depois de décadas difíceis publicou livros significativos “*Buties Valanda*” (A Hora da Existência) e “*Langas*” (Janela), também Albinas Zukauskas (1912) e outros.

Fenômenos interessantes atravessaram o escudo oficial do período post-stalinista também no domínio da prosa. Obras de valor duradouro foram criadas naquela época por Mykolaitis-Putinas, Vienuolis e alguns outros autores mais idosos. Uma popularidade notável foi atingida por Juozas Baltusis (1909) cujo caso se assemelha ao caso de Sholochov: demonstrando de todos os modos possíveis sua fidelidade ao dogma comunista, ele também soube criar uma prosa autêntica e estilisticamente rica. O modernismo oficial, legalizado, é representado por Alfonsas Bieliauskas (1923), Mykolas Sluckis (1928) e nestes últimos anos também por Saulius Saltenis (1945); suas criações, harmonizando o realismo social com as técnicas de narração modernas, deixam uma impressão de pretenção e de falsidade. Incomparavelmente superior como escritor é Jonas Avyzius (1922), o segundo depois de Miezelaitis a receber o prêmio Lenin, que logrou abranger uma série de temas proibidos e ano após ano os abrange com mais coragem. Entre os prosadores mais notórios podemos mencionar ainda Jonas Mikeliniskas (1922), Vytautas Bubnys (1932), Romualdas Lankauskas (1932). Entretanto, o nível literário mais elevado, indiscutivelmente foi alcançado pela geração que podemos comparar à jovem geração dos poetas: Juozas Aputis (1936), Romualdas Granauskas (1939), escrevem numa prosa moderna mas que ao mesmo tempo decorre de tradições locais, que aspira ao nível que alcançado na emigração por Skema e Katiliskis.

Se o drama na emigração é limitado por falta de teatros, na Lituânia, onde funciona uma dezena de teatros, ele o é pela censura ideológica particularmente rigorosa (mais rigorosa do que a da poesia ou a da prosa). O diretor de teatro mais famoso é Jonas Jurasas, que protestando contra a censura optou pelo caminho da emigração e desde 1975 vive e trabalha no Ocidente. Mas os dramaturgos na Lituânia também têm do que se orgulhar. Juozas Grusas, que antes da guerra escrevia prosa, e que manteve-se silencioso durante o período stalinista, criou um ciclo de dramas históricos bem originais. Kazys Saja (1932) escreveu comédias grotescas, que fazem pensar a Ionesco e sobretudo a Mrozek. Mas foi provavelmente Juozas Glinskis (1933) que se recomendou de maneira

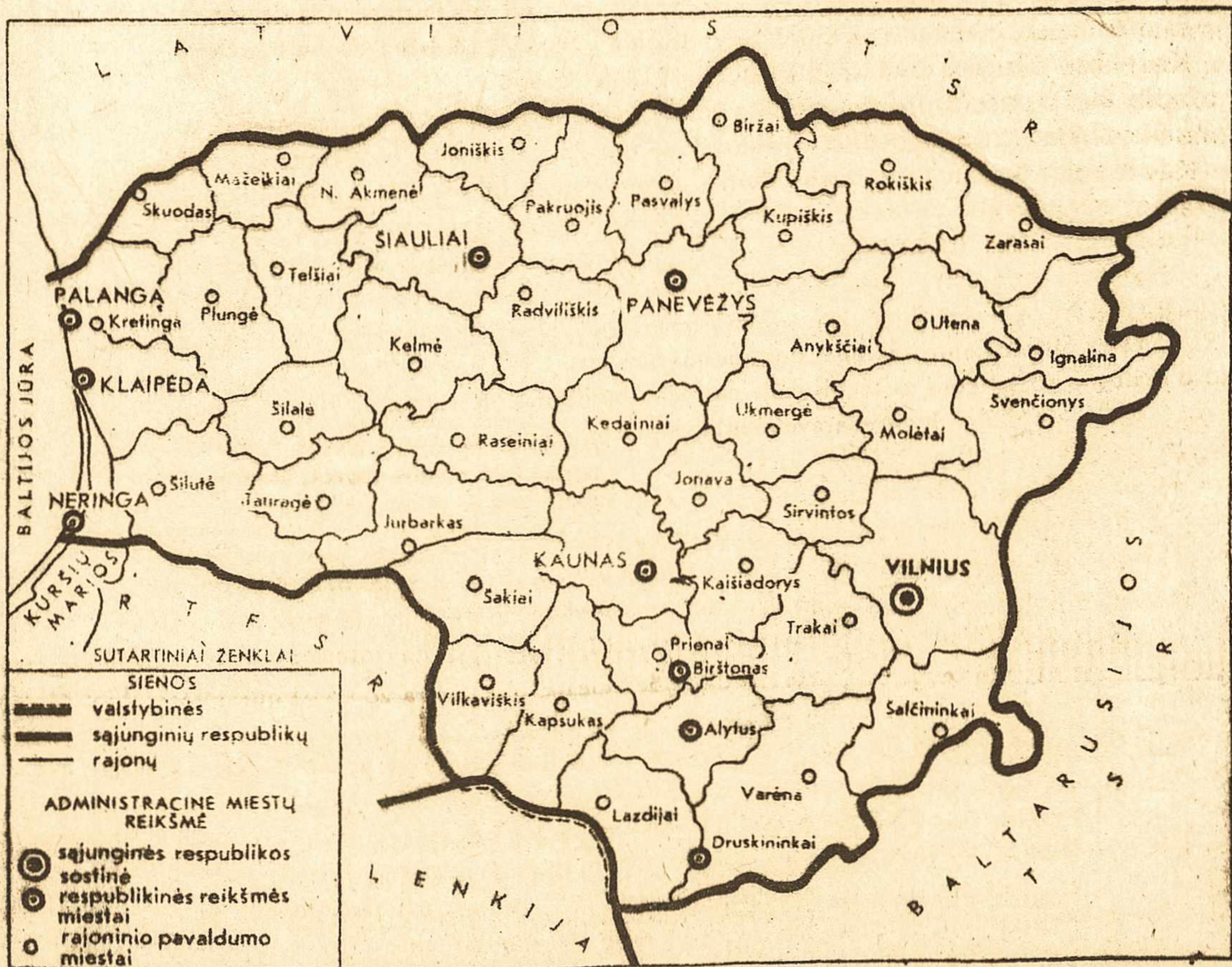

mais categórica; o seu drama "Grasos Namai" próximo da tradição do "teatro de crueldade" ocidental, causou uma sensação na vida teatral que ultrapassou as fronteiras da Lituânia.

Hoje a literatura que se oferece ao público na Lituânia já não exprime com voz autêntica e individual muito frequentemente, atirando raramente a atenção de um crítico ou de um leitor mais perpicaz. Entretanto, tendo sido cerrada a cinta oficial, desenvolveu-se subitamente o "samizdat" na Lituânia. O número de periódicos dissidentistas se multiplica com a rapidez de uma avalanche, já apareceram mais de dez, mais do que em qualquer outra parte da União Soviética. Até agora o "samizdat" se limitava à publicidade, mas nestes últimos tempos começaram a aparecer contos baseados no tema do "Gulag" (O. Lukauskaite-Poskiene (1906), assim como poemas e traduções de Solzenitsin. Foi recebida no Ocidente uma peça anônima do estilo "samizdat" "Pasivaiksciojimas Menesienoje" (Passeio ao Luar), que Jurasas produziu num teatro de Nova York. Artistas que deixaram a Lituânia recentemente, para se estabelecer no Ocidente, fazem esforços para manter contacto com as forças não oficiais na terra pátria, e requeentemente com sucesso. E bem possível que tais fenômenos consigam transformar definitivamente as literaturas da emigração e da Lituânia num só organismo integral.

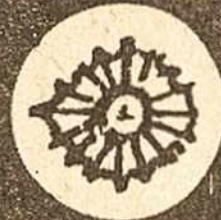
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION INC.

NEW YORK, 1979

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

Paruošė: Alf. D. Petraitis

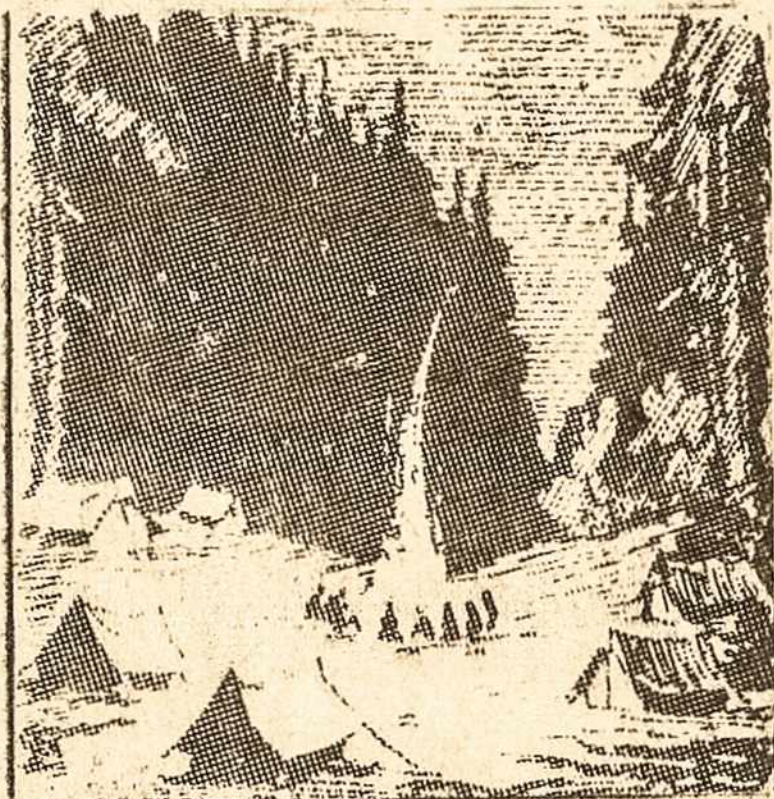
SKAITYMAS

Daugelis žmonių galvoja, kad šiais satelitų ir televizijos laikais jaunimas nebenori girdėti pasakojant. Esą jiems per sunku koncentruotis, ramiai pasėdėti vienoje vietoje ir klausytis be vaizdžių iliustracijų.

Nors tai ir būtų dalinai teisybė, tačiau patyrimas parodo, kad dažnai be reikalo atsisakoma net bandyti patraukti jaunąją auditoriją vykusiū, nuotaikai ir reikalui pritaikytu pasakojimu.

Sumaniai įtraukus šią ugdymo priemonę į skautišką programą, galima susilaukti, kad vaikai kiekvienoje sueigoje laukte lauktų kelių minučių, kada bus pasakojama. Kiek tai naudinga lietuvių kalbos reikalui, netenka aiškinti.

Kas šiose eilutėse bus užsiminta apie laužo pasakojimus, lengva pritaikyti bet kokiam subūrimui, net formaliai tunto sueigai, minėjimui ir pan.

Į
P
A
S
A
K
A
P
R
I
E
L
A
U
Ž
O

Klausimai:

1. Ką reiškia žodis pasaka?
2. Ar moki kokią lietuvišką pasaką?
3. Ar mėginai kuomet nors sekti pasaką?
4. Ar tau patinka klausytis pasakojimų?
5. Ar tavo mama sekdamas pasakas?
6. Ar tėvelis moka gražiai ką nors papasakoti?
7. Ar eini į teatrą?
8. Koks teatras tau patinka?
9. Ar skaitai knygas?
10. Ar skaitai laikraščius?

ŽODYNAS:

pasaka – išgalvotas faktas ar istorija.
 pasakojimas – žodžiu atpasakotas įvykis
 patyrimas – patirtis, praktika
 patraukti jaunimą – pasukti, pavesti
 sekti pasaką – sakyti, kalbėti pasaką
 pritaikytas pasakojimas – tam momentui tinkamas, geras pasakojimas
 priemonė – įrankas, būdas ką nors padaryti
 bandyti – mėginti
 sueiga – susirinkimas

CURSO

AUDIOVISUAL

DO IDIOMA LITUANO POR CORRESPONDÊNCIA

Facilidade de aprendizado – Acompanha fitas cassettes

Para maiores informações

Caixa Postal 4421
 01000 Sao Paulo, SP

Fone 273-0338

Rua Juatindiba, 28
 03124 Sao Paulo, SP

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO

NUTARIMAI B L J S

Jaunimo politinis sąmoningumas

Politinį lietuvių jaunimo sąmoningumą formuoja jo lietuviška prigimtis, jo aplinka ir jo asmeniškasis jautrumas. Tokių formuojančių elementų tarpe yra Lietuvos istorijos, ypač vaistybinės nepriklausomybės atgavimo, naujosios okupacijos ir gyvenimo išėivijoje pažinimas bei dabartinės padėties atskleidimas, kurį įgalina vis gausėjanti Lietuvos pogrindžio veikla. Esame kovojančio Lietuvos jaunimo dalis siekianti tų pačių tikslų.

Asmeniškiai ryšiai su okupuota tauta taipgi formuoja politinį jaunimo sąmoningumą. Per savo keliones į okupuotą Lietuvą jaunimas asmeniškai patiria tai, ką reiškia gyventi be laisvės, ir susipažįsta su kraštui primesta komunistine santvarka. Tai papildo dalijimasis patirtimi su tais, kurie neseniai yra aplankę Lietuvą arba iš jos pasitraukę.

Gyvenamojo krašto pažinimas taipgi paveikia politinį jaunimo sąmoningumą. Galop šį procesą paveikia jaunimo jautrumas įvairiems šiandieninio gyvenimo nusižengimams prieš moralinius ir humanitarinius principus, k.a.: Vietnamo pabėgėlių tragedija, Muencheno olimpiados įvykiai, karas Nikaragoje ir panašiai.

Angažuodami išėivijos lietuvių jaunimą plačiai politinei veiklai, žinome, kad tam darbui yra reikalingas platesnis politinio sąmoningumo ugdymas. Lietuvių jaunimo išėivijoje politinio sąmoningumo ugdymas buvo ir tebėra per mažai efektyvus. Pastebima, kad lietuvių jaunimas mažai domisi politine veikla. Gilesnis politinis sąmoningumas ne vien stiprintų Lietuvos laisvinimo pastangas, bet duotų pagrindus ateities kartoms, galinčioms prisidėti prie lietuviškų darbų Lietuvai atgavus nepriklausomybę.

Raginame PLJS valdybą bei paskirų kraštų LJS vienetus ir apeliuojame į plačiąją lietuvių visuomenę atkreipti dėmesį į jaunimo politinio sąmoningumo ugdymą. Tam tikslui siūlome:

1. dėti pastangas įsmenininti politinius klausimus,
2. susipažinti ir supažindinti kitus su tautos praeitimi,
3. susipažinti su tarptautiniais dokumentais, kurie liečia Lietuvą ir kitus pavergtus kraštus,
4. susipažinti su Lietuvos pogrindžio darbais, kurie yra esminiai irankiai politinio sąmoningumo ugdymui,
5. besidarbuojantiems su lietuvių jaunimu mokyklose, organizacijose, saviveiklos vienetuose, išnaudoti visas galimybes ugdyti politinį sąmoningumą,
6. šeimoms įtraukti politinius klausimus į bendrą auklėjimą,
7. remti politinių mokslų studentus bei specialistus,
8. ruošti metinius politinius kursus bei

sąskrydžius, kur būtų pristatomi ir diskutuojami dabartiniai politiniai įvykiai bei procesai.

Ryšiai su tauta

Remiame išvystymą dinamiško dialogo su Lietuvos jaunimu per pogrindžio spaudą, asmeniškąs ryšius ir kitus būdus. Asmenišk. jaunimo ryšiai yra svarbūs išėivijos lietuviams nes jie tobulina lietuvių kalbą ir sustiprina lietuvišką identitetą. sudaro sąlygas artimiau susipažinti su asmenimis, gyvenančiais sovietinėje santvarkoje, tuo įprasmindami priespaudos ir rezistencijos sąvokas užsienio lietuvių jaunimu.

Iš kitos pusės, Lietuvos gyventojai sužino apie lietuvių išėivijos veiklą ir veikimo būdus, apie Vakarų gyvenimą ir galvosena Okupuotos tėvynės gyventojams palengvinamos sąlygos prieiti prie reikalingos mokslinės bei kultūrinės informacijos. Galop jiems duodama proga susipažinti su tautiškai susipratusiais lietuviams už Sovietų Sąjungos ribų. Tai gali juos ne tik moraliai paremti, bet gali suteikti jiems galimybę gilinti savąjį tautinį identitetą.

Ryšiai su kitataučiais

Pažįstame ir įvertiname visų trijų Pabaltijo kraštų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — geografinius, istorinius bei kultūrinius ryšius. Ypač atkreiptinas dėmesys į šių trijų tautų istorinius panašumus nuo devyniolikto amžiaus iki šiandienos.

Įpareigojame PLJS valdybą ir raginame kraštų LJS valdybas užmegzti politinius, kultūrinius ir visuomeninius ryšius su pabaltiečių grupėmis, kreipiant ypatingą dėmesį į jaunimo vienetus. Kur tokie ryšiai yra užmegzti, raginame juos stiprinti. Valdybos turėtų raginti lietuvius, latvius ir estus rengti bendrus parengimus, dalyvauti pabaltiečių minėjimuose bei dirbti bendrus visiems reikalingus darbus ir skleisti politinę informaciją. Raginame lietuvius išėivijoje aktyviau prisidėti prie BATUN veiklos.

Teigiame, kad primestina sovietinė valdžia Lietuvoje ir visoje Sovietų Sąjungoje yra lietuvių tautos bei kitų Sovietų Sąjungos pavergtų tautų, taip pat ir rusų tautos, priešas. Teigiama, kad Sovietų Sąjungos valdžia naudoja rusų tautą savo tikslams pasiekti, norėdama suvienyti visas tautas Sovietų Sąjungoje į vieną tarybinę tautą. Todėl darome didelį skirtumą tarp pavergėjų — Sovietų Sąjungos

valdžios, ir rusų tautos, kurią Sovietų Sąjungos valdžia išnaudoja pasiekti savo tikslams. Tačiau skatiname rusus griežtai pasmerkti savo tautiečius, kurie laisva valia skleidžia sovietinį imperializmą Lietuvoje ir visuose Sovietų Sąjungos pavergtuose kraštuose.

Kai kurie lietuviai ir žydai priskiria kolektyvinę atsakomybę vieni kitiems už tragiškus įvykius tarp 1940 ir 1945 metų. Iš vienos pusės, kai kurie lietuviai kaltina žydų tautą už lietuvių naikinimą pirmajame bolševikmetyje. Iš kitos pusės, kai kurie žydai kaltina lietuvių tautą už žydų naikinimą Lietuvoje bei Lenkijoje nacių okupacijos metu. Pabrėžiame, kad toks kolektyvinės atsakomybės primetimas yra absurdas. Lygiai smerkiame antisemitizmą ir antilietuviškumą. Šių faktų akivaizdoje:

1. skatiname lietuvių visuomenę vengti perdėto emociškumo šio skaudus laikotarpio diskusijose, tačiau raginame visuomenę drąsiai pasisakyti prieš klaidingų faktų skelbimą ir
2. reiškiamo stiprią paramą tiems mokslininkams, kurie bando objektyviai gvildinti žydų — lietuvių santykius 1940-1945 metais, ir prašome juos šį klausimą toliau viešai gvildinti.

(Bus daugiau)

Brazilijos lietuvaitės Danutė Silickaitė (kairėje) ir Beatricė Bacevičiūtė kelia vėliavą IV Jaunimo kongreso stovykloje. Abi po kongreso pasiliko metus studijuoti lituanistiką Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje.

DU KLAUSIMAI LAIKRAŠČIO SKAITYTOJUI:

1. AR ATNAUJINOTE ML PRENUMERATĄ ?
2. AR NETURITE GIMINIŲ — DRAUGŲ, KURIEMS GALĖTUMĖTE UŽSAKYTI M.L. ?

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

TOLIMIEJI KVAADRATAI

VEIDU I JŪRA

1949 m. rugsėjo 7 d., atsirandu Klaipėdoje. Šiame mieste man niekad anksčiau neteko būti, bet ir neatrodė jis taip, kaip jį vaizdavaus, jau daugiau kaip pusmetis svajodamas ten patekti. Visas miesto centras per karą išgriautas. Viskas išmaišyta bombų pagal prekybos uostą ir į tą pusę nuo Melnragės.

Nauja statyba tuo tarpu dar nebuvo pradėta, tik vyko dalinis remontavimas. Į patį miestą iš Lietuvos atvykti buvo leidžiama laisvai, tik draudžiama pajūrio zona, kurioje yra ir kariniai įtvirtinimai su patrankomis.

Didžiausi darbai vyksta žvejybos uoste, nes, kaip rusai sakė, jie čia nori įrengti didžiausią žvejų uostą Pabaltijy, kaip per išstisus metus neužšalančiuose vandenyse. Todėl į žvejų bazę, kuri buvo vis labiau plečiama, varvino seilę ne vienas. Čia buvo priimami visokie specialistai, bet prieš tai buvo griežtai tikrinami. Anketoje, kurias turėjo stojantieji užpildyti, buvo viskas smulkiai apie asmenį išklausi-nėjama, ką veikei vokiečių okupacijos metu, iš kur atvykti, kas tavo tėvai, kokius turtus turėjo, ar turi giminių užsieniuose, kokiomis kalbomis kalbi ir t.t. To klausdavo ir visu, žvejyboje dirbančių, tik ne taip smulkiai.

Žvejų uosto rajone iš įvairių siūlų buvo mezgami tinklai, audžiami brezentai, o tą darbą daugiausia dirbo vokiečiai, kurie, nenorėdami, kad juos sovietai išvartytų atgal į Vokietiją, priėmė LTSR pilietybę ir uoste gavo darbo. Jų ir pavardės buvo atlietuvintos. Bet ir jų, kaip lietuvių, į jūrą rusai nelabai leisdavo. Daugiausia žvejojavo patys rusai, nes jie patys saviškiais labiau pasitiki.

Rusų Klaipėdoje ir buvo kaip tik didžiausia dalis. Jie čia buvo ir visi svarbesnieji valdininkai, bazių ir sandėlių vedėjai, inspektoriai, krautuvių vedėjai ir kt.

Kai po karo Klaipėdoje senųjų gyventojų beveik nebuvo likę, tai rusai pradėjo tenai įvairiais būdais smelktis. Daugelis jų patys atvažiavo iš įvairių Rusijos vietų, niekieno nedraudžiami, kiti ten atsirado, demobilizavus kariuomenę, kuri turėjo teisę pasilikti ten, kur buvusi ir, kur manė geriau susirasianti pragyventi. Daug atsirado ir kolchozininkų, kurie buvo pabėgę iš įvairių Rusijos vietovių ir, kaip liga, buvo užplūdusi Lietuva, o taip pat ir Klaipėdos krašta.

Jie čia įsirengė savo mokyklas, krautuves, kinus, teatrus ir net cerkvę. Lietuviai daugumoje dirba sunkius fizinius darbus, kaip krovėjai prie laivų, ar fabrikuose, menkai atlyginami. Yra ir lietuvių įstaigų, yra net lietuviškas teatras, mokyklos, net trys amatų mokyklos, žemės ūkio technikumai. Čia dar veikia dvi jūrinių mokyklos, tik lietuvių jose nedaug, nes didžiumą sudaro rusai.

Nors už bažnyčios, kaip tokiam dideliame mieste, būtų reikėję mokėti apie 10.000 rublių, bet lietuviai katalikai rinkdavosi buv. anglikonų bažnyčioj ir temokėjo 6.000 rb. Katalikų bažnyčia, kaip ir kitos, per karą sugriauta. Mažutėje patalpoje negalėdavo sutilpti, tai didesnių švenčių metu buvo laikoma net po kelias mišias. Tikintiesiems patarnavo trys lietuviai katalikai kunigai.

Tai į tokį miestą aš patenku iš mažutės Kartenos. Dar buvo trys, kurie ėjo su manimi, norėdami iš žuvies valgyti duoną, tačiau juos visus pasiuntė atgal į kolchozus. Gal būt, man padėjo tai, kad turėjau žuvies Tresto pažymėjimą, gal ir tai, kad mokėjau rusiškai. Ir taip patekau į jūrą, apie kurią buvau nėkartą pasvajojęs, traukdamas iš tinklo ežero žuvis, bet nebuvo tokio džiaugsmo, kaip būtų seniau, nes mūsų jūra vergavo svetimiams, kaip ir mes.

Nors mūsų laivas vadinas lietuviškai – "Klaipėda 64", bet tik tas vardas, aš ir kapitono pavaduotojas tebebuvo lietuviški. Lionginas Kublickas buvo baigęs jūrinių mokyklą ir čia buvo paskirtas atlikti savo praktiką kapitono pavaduotojo pareigose. Visa kita įgula rusai, aišku ir kapitonas. Visą žvejybą tvarko rusai, visi rusai gerai nugaria, bet jau mūsų laivo kapitonas buvo girtuoklių girtuoklis. Jeigu reikėtų žvejoti bonkos degtinės, jis būtų puikiai atlikęs planą, bet šiaip, šuvies, jo vadovaujamas laivas pagaudavo tiek mažai, jog buvome atsilikę labiausiai nuo visu.

(Bus daugiau)

SKAITYTOJAI RAŠO...

Mielas Redaktoriau,

Iš paskutiniam "Mūsų Lietuvos" numeryje tilpusios korespondencijos, galima susidaryti išpuodis, kad lyjant negalima į Lietuvą nuvažiuoti be įklimpimo. Autobusas įklimpo ne dėlto, kad Lituanikos keliai būtų neišvažiuojami, bet kad nepatyręs šoferis paklausė ne visai išmintingo moterų patarimo ir iš kelio pasuko į pievą. Nors nėra aksfalto, bet kelias išpiltas akmenimis ir betkokiam orui esant lengvai galima Lietuvą pasiekti.

Dėdė Juozas

LIETUVIŠKO LINO PASAKA

(Tautosakos motyvais)

Sako sesės lietuvaitės,
kad aš geras jų bernelis
be manęs nebūt drobaitės
ir stovėt tuščių staklelės.

Giria mane šviesiaplaukiu,
giria mane mėlynakiu, —
girdi, žydi dangus lauke...
(Viena sesė taip pasakė).

Girdi, tikras aš lietuvis —
gyvenęs su jų šeimynom,
ir tinkęs visur, kur buvęs,
sutuoktuvėms, pakasynom...

Mane sesės ima glėbiais,
baltai prausia minkštai klostu,
prikamuoja savo glėbiais
ir paskui man plaukus glosto...

Prie ratelio mane mauna,
sudarydamos kuodelį,
ir kartoja senos, jaunos:
"Mylime tave, lineli!"

O aš visas siūlu tystu,
žiemą birbindams ratelį —
ir pavasarį išvystu,
kai išseinu nuo staklelių.

Išbučiuoja mane saulė,
ir darausi aš baltutis,
kai išseinu nuo staklelių,
sako, aš esąs švelnutis...

Prie manęs, kad pasipuošus,
sesė sega tuomet rūtą —
laukia berno pasiruošus...
Taigi mano piršlio būta...

Arėjas Vitkauskas

PALIVANAS

ACESSÓRIOS PARA AUTOS

TOCA FITAS RODAS PNEUS RADIOS AM, FM.

SONORIZAÇÃO P/AUTOS. FACILITAMOS PAGAMENTOS.

SÃO CAETANO DO SUL — AV. GOIÁS, 3324 — FONE: 441-4766.

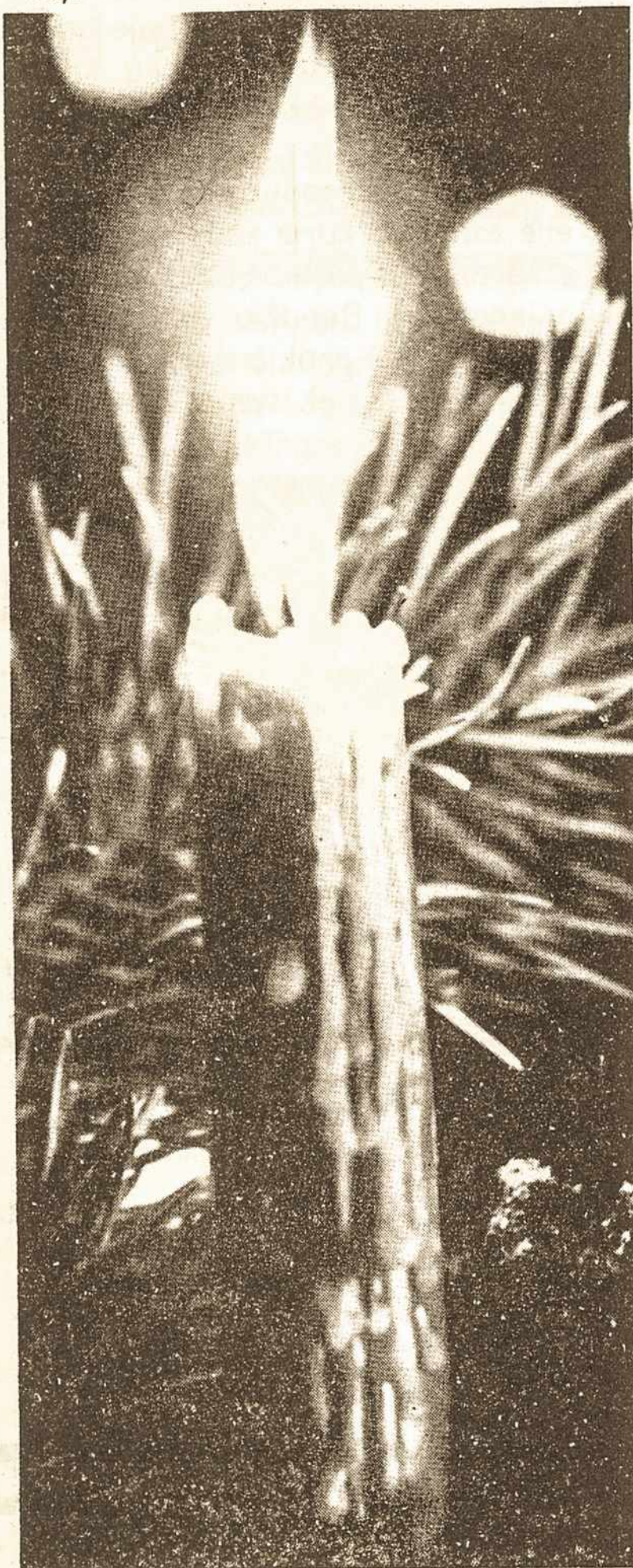
"VOLUNGĖS" LINKSMAVAKARIS

Jaunimo choras S. Paulyje nėra didelis, susideda vos iš 32 narių; jo įsisteigimo data taip pat nesena: 16 vasario 1978 m. Chorui vadovauja 21 metų mergaitė, pianistė Kristina Valavičiūtė. Vardas paimtas nuo Lietuvos paukštelio čiulbuonėlio "Volungė". Nežiūrint kuklios chorelio sandaros, tiek pati jo egzistencija, tiek meniškasis lygis, tiek dažni ir sėkmingi pasireiškimai, sudaro tikrą dabartinio mūsų jaunimo stebuklą. Kai suaugusiųjų chorai gęsta, kai jaunimas tolsta nuo lietuviškos, štai nei iš šio nei iš to, galima sakyti be jokio senesniųjų prisidėjimo ar gairių bei patirties perdavimo, atsiranda puikus jaunimo choras, kuris greitai imponuoja publiką, palaikanti lietuvišką tradiciją ir kolonijos svajonę patampa tikrove.

Tačiau kas prašoko bet kokį lūkestį tai buvo 1 gruodžio "LINKSMAVAKARIS". Iki dabar pietus, piknikus, vakarienes vis ruošdavo senimas, kuris net buvo pratęs sakyti: — — Vaišingumo srityje iš šių laikų jaunimo nieko rimto negalima tikėtis nei organizacijoje, nei įsipareigojime, nei aptarnavime. Ir štai šeštadienio rytą jaunimas apniko kaip skruzdės Šv. Kazimiero parapijos salę. Dieną prieš būta brazilų vestuvių, kurios paliko salioną taip sujauktą, kiek tik begali būti. Bematant viskas buvo susišluota, išplauta, nušveista, išvalyta. Su statyti stalai ir kėdės, apdengta, papuošta, uždėti dailūs užrašai ir numeriai, įtaisyta puikiai registruota lietuviška muzika ir margos šviesos, suvežti valgiai ir gėrimai ir priruoštas balius dviem šimtam žmonių. Nieko ten netrūko. 20 val. užplūdo salę lietuviškas jaunimas. Nuo senai nieks tokio mūsų jaunimo sambūrio nematė. Ir kaip jie ten vieni su kitais susižinojo? Visų jaunimo organizacijų nariai ten dalyvavo be išimties. Jaunimo šokiai iki dabar vis nesiklijavo, bet per šį linksmavakarį salė užėmė nuo bendro šokių sūkurio. Neskaitlingi suaugusieji, susėdę ant scenos ir aplink salę, liko kaip užkerėti ir beveik savo akimis netikėjo: jaunimas šoko polką, šoko valsą, šoko karnavalą, diskoteką ir kitus šokius, trypė ir dainavo ištisas šešias valandas. Nežiūrint to, gražiai tvarkė aptarnavimą ir nieko neapleido kas buvo reikalinga. Vienas kitas iš suaugusių bandė konkuruoti jaunimą prie šokių, bet liko taip

permirkęs prakaitu, kaip iš pirties išėjęs.

Pobūvis pasibaigė 2,30 val. ryto, o sekančią dieną jaunimas vėl suvažiavo, sutvarkė ir išvalė salę iki paskutinio taško ir net paprašė kunigo, kad peržiūrėtų ar kartais kas nors neliko netvarkoj. Sujaudintas administratorius dovanojo visus mokesčius už salę, už šviesą, už skelbimus laikraštyje ir t.t., kad gautas pelnas tarnautų vis didesnei choro pažangai ir klestėjimui. Nėra abejonės, kad ypač iš to kaip šį kartą pasirodė, "Volungė" neapvils lietuviškos kolonijos vilčių.

Pakvietimų į Naujųjų Metų sutikimą galima gauti pas p.p. Tatarūnus fone: 273-57-99, p. Šimonį 63-49-38 p. P. Butrimavičių 274-15-97, p. V. Vosylių 273-57-40 p. V. Banį 274-06-77 arba 274-18-86. Pas p. Joną Laurinavičių (bare) Šv. Kazimiero klebonijoje 273-03-38, Vila Zelinoje 63-59-75.

BŪSIMAS 16-tos VASARIO MINĖJIMAS RIO DE JANEIRO

Rio de Janeiro lietuvių kolonija nors ir nelabai skaitlinga, bet yra pasiruošusi ateinančiais metais, paminėti iškilmingai 16-tąją Vasario. Data dar ne numatyta, bet puiki salė jau rezervuota (ta pati kurioje įvyko Pavergtų Tautų Minėjimas). Rįjiečiai tikisi, kad São Paulo kultūrinės ir meninės pajėgos padės šią šventę atšvęsti iškilmingai.

Jau yra daromi žygiai, kad mūsų jaunimas užpildytų tos šventės didžiąją programos dalį. Tai yra būtina reikalinga, nes, kaip ir visose kolonijose, taip ir Rio de Janeiro, galima pastebėti sumerkinėjusį interesą bendradarbiavimo lietuviškame gyvenime. Tas buvo galima pastebėti ir iš skaičiaus dalyvavusių Pavergtų Tautų Šventėje, palyginant su praėjusiais metais.

São Paulo jaunimas, savo puikiu meniniu pasirodymu, tikrai atgaivintų lietuviškos ir Tėvynės meilės jausmus. Toliau bendradarbiavimas būtų begaliniai reikalingas ir naudingas.

Tikime, kad Brazilijos L. Bendruomenė ir kitos organizacijos — tautinių šokių vienetai, "Volungės" choras ir Jaunimo Sąjunga neatsisakys dalyvauti. Tik tokiu būdu 16-tosios Vasario buvęs atšventas kiek galint iškilmingiau Rio de Janeiro lietuvių kolonijoje.

Kapit. J. Čiuvinškas

Mokyklinis Portugalų-Lietuvių Kalbų Žodynas

Paruošė Alf. D. Petraitis ir Liucija Jodelytė Butrimavičienė. Išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenė 1979 metų pradžioje. Tiražas 1000 egzempliorių.

Šis žodynelis skiriamas lietuvių kalbos šeštadieninėms mokykloms ir višiemis tiems, kurie nori šiek tiek pramokti lietuviškai. Tai antroji dalis: portugaliskai lietuviškoji. Žodynelio apimtis virš 5000 žodžių.

Kaina Cr. 50,00

CURSO DO IDIOMA LITUANO POR CORRESPONDÊNCIA

Informações:

Caixa Postal 4421
01000 SÃO PAULO, SP.

CLINICA EM GERAL

DR. ARKADIJ PROKOPOWITSCH

CIRURGIÃO DENTISTA

Rua Harmonia, 880 - Fone: 211-4499
Vila Madalena — São Paulo

FÁBRICA DE GUARDA — CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

MŪSŲ MIRUSIEJI

BALYS VALIUKĖNAS pasimirė lapkričio 25, per Kristaus Valdovo šventę, 22 metus sirgęs širdies liga. Buvo gimęs Ežerėnuose 12.12.1921 m. ir atvykęs Brazilijon 1927 m. Visą laiką gyveno Mokoje, kaip artimas Šv. Kazimiero parapijos kaimynas. Paliko žmoną Stasę, vaikus Valterį ir Sonią, brolius Antaną ir Vladą, marčią ir anūkę. Palaidotas Quarta Parada kapinėse.

Velionies žmona p. Stasė yra nuoširdi katalikė aktivistė, vadovauja giedojimui, daro parapijai paremti parengimus.

Balys buvo žmogus ramaus būdo, draugiškas, atsidėjęs darbui ir savo šeimai. Seniau vedė pramonę, o paskutiniu metu šoferiavo. Daug žmonių dalyvavo Mišiose "presente corpore", Kun. P. Urbaičio laikytose.

30-os dienos Mišios už Velionį bus laikomos Šv. Kazimiero parapijos salėje 26 gruodžio, 20 val.

Dievas teduoda jam amžinąjį atilsį, o giminėms tikėjimo ir paguodos.

BIRUTĖ PLEČKAITYTĖ, po dviejų metų kančios, pasimirė lapkričio 28 d. anksti rytą, Sta. Casa Igoninėj. Gimusi Kalvarijoj 6 sausio 1923 m., atvyko į Braziliją 1926 m. Buvo siuvėja ir labai pamaldi į Mariją. Lankė abi saleziečių bažnyčias, N. S. Auxiliadora ir Sta. Inês Bom Retire. Taip pat priklausė prie Marijos Krikščionių Pagalbos Dukterų organizacijos. Palaidota šalia brolio, Cachoeirinha kapinėse. 7 dienos Mišios bus laikomos antradienį 19 val., Maria Auxiliadora bažnyčioje.

A+A.

ONAI MARIJAI SAULAITIENEI

mirus, Kun. Antanui Saulaičiui, jo tėveliui Antanui ir seseriai Marytei reiškia giliausią užuojautą.

Brazilijos Lietuvių Bendruomenės
Valdyba ir Taryba

Dra. HELGA HERING

MEDICA - GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

KALBAMA LIETUVISKAI

Av. Eulina, 99 - v. Sta. Maria das 8:00 às 12 h.
das 14:00 às 18:00 Fone: 265-7590
Rua Quartim Barbosa, 6 - B. do Limão

LITUANIKA

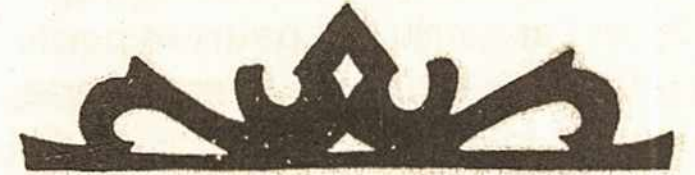
Nupirkta 450 metrų vandens vamzdžių, kurie bus panaudoti prijungti antrajam arteziniui šuliniui prie vandens dėžės prijungti. Praėjusią savaitę buvo sumontuota vaikų žaidimų aikštės prietaisai. Pamažu daromi cimentiniai pikninkų stalai ir suolai. Aptvertas naujas žemės sklypas ir apsodintas eglaičių gyvatvore. P. Jonas Jodelis ir p. Augustas Zaluba išbuvo Lituanikoje penkias dienas tvarkydami sodybos įrengimus. Įskaitant darbininkus, kuriuos atsivežė dėdė Juozas pirmadienį sodyboje buvo 17 žmonių, neskaitant mūrinių, kurie darbuojasi prie Galecko ir Tylaitės namų.

Pikninko proga į sodybą buvo atvykę visa eilė asmenų, kurie sodyboje buvo pirmą kartą. Mes pastebėjome p. Eleną Pavilionienę, p.p. Bendžių sūnus, marčią ir anūkus, p. Kazokieneį ir kitus. Visiem tiek sodyba tiek svečių namai labai patiko.

P. Kazimieras Miliauskas ir p. Vincas Tūbelis rūpinasi salės papuošimu Naujųjų Metų Sutikimui. Seselė Karolina gamina stalų papuošalus.

Jonas Lukoševičius, "Nemuno" tautinių šokių grupės vadovas São Paulo, Brazilijoje, lankosi Chicagoje. Šia proga jis tarėsi su PLB pirm. Vytautu Kamanu, vykd. vicepirm. Vaclovu Kleiza, PLB Kultūrinės Talkos Komisijos pirm. Dr. Leonu Kriaučeliūnu, VI Tautinių Šokių Šventės komiteto pirm. Jonu Talandžiu ir programos vedėja Nijole Pupiene apie reikalingą paramą jo grupės jaunimui. "Nemuno" tautinių šokių grupė atvyks į JAV birželio mėn. pabaigoje ir dalyvaus VI-oje Tautinių Šokių Šventėje 1980 m. liepos 6 d. Chicagoje

V. ANASTACIO PIETŪS

Vila-anastaziečiai, kaip skelbė taip ir padarė: gražiai priruošė tradicinius pietus su būdingais lietuviškais valgiais ir susilaukė apie 80 svečių. Vyraavo namus elementas, bet netrūko ir tų, kurie grojant lietuviškai muzikai, smagiai pasišoko. Buvo pravesta maža loterijelė. Dalyvavo viena viešnia iš Lietuvos, kuri atsivežė gražią, tikrai naminę lietuviškos gamybos juostą. Po operacijos pirmą sykį pasirodė Būrelio pirmininkas P. Žarkauskas su visa šeima. Dalyvavo taip pat po ligos atsigavęs Juozas Karpavičius. Taip V. Anastacio lietuviai simpatiskai užbaigė šiais metais savo pobūvį. Linkiame Jiems linkima sėkmės ir sekantiems 1980 metais.

Gilia užuojautą reiškiamo mūsų draugui kunigui **Antanui Saulaičiui** ir visoms šeimos nariams dėl jo mamytės mirties.

Nemunas - Ansamblis

A+A.

ONAI SAULAITIENEI

mirus

mūsų tarpe dirbusiam apaštalavimo darbą **kunigui Antanui** ir visoms giminėms didelėje liūdesio valandoje reiškiamo gilia užuojautą

Casa Verde lietuviai

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

MŪSŲ ŽINIOS

MOTERŲ STOVYKLA LITUANIKOJE

P. Angelika Trūbienė ir p. Ona Masienė suorganizavo moterų išvyką į Lietuvą. Visas aštuonias dienas sodyboje buvo 7 moterys, o pusę savaitės 10. Kartu stovyklavo p.P. Šimonis, kurs su savo mašina talkino stovyklai. Ką stovyklautojos veikė? Trūbienė ir Masienė šeiminkavo, Guzikauskienė tvarkė savo sklypą, Šimonienė rodė skaidres ir pravedė šv. Valandą, Sinkevičienė, Maželinė, Pilipavičienė, Baužienė ir Matuzonienė ilsėjosi, miegojo, vaikštinėjo, dainavo, valgė, žiūrėjo skaidrių, lošė karasinką ir meldėsi.

Kaip važiavo į stovyklą ir ką kalbėjo ir ką matė?

Nelabai greitai rengėmės, bet šiaip taip susirengėm. Pirmadienį susirinkom į šventorių su savo visom "vezliankoms". Klebonas sulaidino į kombį ir pradėjom kelionę. Rytas buvo gražus. Važiuojom per užkaimą miestą ir gėrėm dūmus. Kai išvažiuojom į vasaros laukus kvėpavom grynu oru. Nuotaika pakilo ir pradėjom dainuoti. Privažiuojom Lietuvą. Iš tolo matėse "Caixa de Agua". p.p. Vinkšnaičių namas, arčiau privažiavę pamatėm svečių namus ir kitus pastatus bei besiganančias karves ir mažus veršiuokus.

Svečių namas-puikus pastatas. Graži veranda, didelė ir graži salė ir puikūs kambariai su atskira vonia ir švairiu šiltu vandeniu. Prie namų žydi gėlės, o kambariuose patogios lovos. Mes tvarkėm lovas, šeiminkėm rengė pietus, o Dédé Juozas nuėjo žiūrėti karvių, kurios per visą stovyklą mums davė šviežią, skanų pieną. Stovykla buvo puiki, labai gerai pailsėjom, o ta ramybė ramybė! Laukai gražūs, visai kaip Lietuvos. Viena sakė, kad kojos skauda ir negali vaikščioti, bet greit kojų skausmas perėjo ir vaikščiojo kaip jaunuolė. Kita sakėsi, kad atvažiavo numesti bent porą kilų svorio, ir užtai "valgysianti" tik arbatėlę, bet greitai savo pažadą užmiršo ir vietoj numesti du kilu, priaugo "keturis". Dauguma žadėjo navalgyti vakarienes, bet ir tas pažadas buvo užmirštas ir valgė vakarienę, kaip šienpiūviai ar artojai, mesdamos kalnę švairiam orui kurs sukelia tokį apetitą. Ėjom rinkti žemuogių, prisirinkom ir tiek privalgėm, né kvapo negalėjom atgauti. Prisinėm jaunas dienas. Dainavom šokom, ratelius ėjom. Eidamos pasivaikščioti pastebėjom, kad beveik kiekvienam sklype yra vandens kranas, iš kurio bėga gaivinantis vanduo. Lošė karasinką, kurios pralošė iš piktumo valgė dvigubai. Sekmadienį dalyvavom piknিকে ir šv. Mišiose. Pirmadienį reikėjo grįžti atgal. Gaila buvo palikti tą gražų

Naujų METŲ Sutikimą

VILA ZELINOJE – SEELIŲ SALĖJE

Rengia

ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖ

Šokiams gros "RENASCENCA" orkestras

Pakvietimus prašome įsigyti iš anksto.

Pakvietimų galima gauti klebonijose,

pas Petrą Šimonį, Angeliną ir Viktorą Tatarūnus, Joną Laurinavičių, Vincą Banį ir kitus platintojus.

* 1980 *

~ ~

lietuvišką kampilį. Išsiskirstėm su viltimi, kad vėl čia sugrįšim. Esam dėkingos visiems, kurie Lietuvą kūrė-statė. Taip pat esam dėkingos p. Angelikai ir p. Masienei, kurios išvyką suorganizavo ir mus važiuoti išjudino. Parvažiuodamos parsivežėm žemuogių, kurias dabar verdam, valgom ir šiltu žodžiu Lietuvą garbavojam.

Pastaba: Ši korespondencija sudaryta iš žodžių ir sakinių, kuriuos moterys kalbėjo.

IŠVYKA Į LITUANIKĄ

PAJAMOS

Gauta už bilietus	Cr. 12.465,00
Baras	4.065,00
Fantai	1.300,00
Kavinė	900,00
Aukos	130,00

	Cr. 18.860,00

IŠLAIDOS

Autobusai	Cr. 9.000,00
Valgis ir gėrimai	5.680,00

	14.680,00
Grynas pelnas	4.180,00

Nors blogas oras ir staigus benzinos kainos pakėlimas sutrukdė daugeliui pagaidaujančių dalyvauti, vis dėl to liko Cr\$. 4.180,00 gryno pelno, suma kuri buvo įteikta "Mūsų Lietuvai" padėti spaudos mašinai sumokėti.

Abi Bendruomenių valdybos, šios išvykos rengėjai, dėkoja visiems, kurie dalyvavimu prisidėjo prie lietuviškos spaudos reikalo. Ypatinga padėka šeiminkėm ir visiems kurie pasidarbavo dėl šio parengimo pasisekimo.

B. L. BENDRUOMENĖS ŽINIOS

Ateinančiais metais, tarp 18-24 vasario mėn., lankysis Brazilijoje, p. Vaclova Kleiza, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė vykdomasis Vice-Pirmininkas.

Birželio mėn. 8 d., koncertuos S. Pauly, Nerijos ansamblis, iš Klevelando, US

1979 m. Solidarumo mokestį sumokėjo sekantys tautiečiai:

Prel. Pijus Ragažinskas
Angela Joteikaitė
Dr. Aleksas Kalinauskas
Kazimieras Skarupskas (1980 m.)
Norbertas Stasiulionis (1979/80 m.)
Jonas Bratkauskas
Liudas Bendoraitis
Rymantė Steponaitis
Eduardas Pažėra
Vladas Steponaitis
Albino Pulgrimas (1980 m.)
Inž. Algirdas Mošinskas (1979/80 m.)
Petras Šimonis
Kazys Baužys

Penktadienį 7 gruodžio, B.L. Bendruomenė šaukia TARYBOS posėdį Mokoje 20,30 val.

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL. Inventario, Despejo, etc.

COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and.s/45 - Liberdade Fone: 279-5937
Horário das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina - Horário das 19:00 às 21:00

KALBAMA LIETUVIŠKAI

SPAUDOS VAJUS

Aukojo už ML spaudos mašiną:

BUMBLIS Maré	3.000 Cr.
PALIVANAS Kazys	2.500 "
BENDORAITIENĖ Emilija	1.000 "
GORSKIENĖ Ona	1.000 "
PIPIRAS Povilas	600 "
PETROKAITĖ Ksavera	500 "

PRANEŠIMAI

Kalėdinis ML numeris išeis su gruodžio 20 d. data.

Organizacijos, verslininkai, profesionalai ir pavieni asmenys, kurie nori įdėti kalėdinius sveikinimus, yra prašomi juos įteikti vėliausia gruodžio 10 dieną.

Kalėdinis ML-os numeris bus dvigubas ir prieš Naujus Metus kitas daugiau neišeis. Tai bus šių metų paskutinis numeris.

■ Pas p. Stasį KARALKEVIČIŲ kas kart siunčiami 5 ML egzemplioriai išplatinti. Užtat jo kaimynai gali pasinaudoti ir nusipirkti ML pas jį, ar tai krautuvėj, Rua 12 de Outubro, 178 - Lapa, arba namuose, Rua Br. de Passagem, 30. Vienas egzempliorius kainuoja 8 Cr.

■ Kun. Stasys Šileika kalėdos šią savaitę Lapoje, o ateinančią savaitę – Pq. das Nações.

■ Šeštadienį 8 gruodžio, bus švenčiama Nekalto Marijos Prasadėjo šventė. Mišios bus kaip sekmadieniais.

■ Sekmadienį 9 gruodžio buvo pravešta MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ, Jačanoj, o 16 dieną – Mokoj.

■ Kalėdų Novenos pamaldos bus laikomos iš ryto po Mišių.

■ Sekmadienį 16 gruodžio 17 val. bus laikomos 30-os dienos Mišios už a. a. Onos Marijos Saulaitienės vėlę, V. Zelinoje. Užprašo skautai ir jaunimas. Visi kviečiami dalyvauti.

■ Šeštadienį 22 gruodžio, 7 val. vakaro, Aušros choras ruošia suneštines Kūčias Šv. Kazimiero parapijos salėje.

■ Piemenėlių Mišios Šv. Kazimiero parapijoje bus laikomos 8 val. vakaro, o V. Zelinoj vidurnaktį.

ATOSTOGOS LITUANIKOJ

Maloniai galite praleisti atostogas ar savaitgalį Atibajoje-Lituaniukoje.

Prieš važiuodami kur nors į Hotel Fazendą, palyginkite mūsų kainas.

Informacijos ir rezervos:

D. Angelika, Tel. 251.31.35 arba
Dédé Juozas, Tel. 63-59-75.

Šio 48° ML numerio

GARBĖS LEIDĖJAI

yra

PRANĖ ir JURGIS GARŠKOS

Jiems iš ML Administracijos didi padėka.

SVEIKINIMAI ŠV. KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Neseniai "Mūsų Lietuvoje" skaitėme, kad "Nauja ML MAŠINA DIRBA", kad ruošiantis Kalėdom buvo atspausdinta su nauja mašina kalėdinių sveikinimų kortelių. Tas viskas labai gerai ir gražu, bet aš iš savo pusės siūlyčiau "M.L." Administracijai Kalėdų ir Naujų Metų proga panaudoti mažus ir pigius (pradedant nuo 100 kruzeirų) sveikinimų skelbimus, kuriuos naudoja daugumas lietuviškų laikraščių tokiomis progomis. Tokių skelbimų (didesnių ir mažesnių) praeitais metais buvo pilnas "Tėviškės Žiburių" savaitraštis. Tai vis pajamos (nors ir nedidokos) laikraščio naudai.

Tokius sveikinimus dažniausiai skelbia industrialai, prekybininkai ir laisvų profesijų asmenys, sveikindami savo klientus. Bet panašius sveikinimus gali skelbti kiekvienas asmuo, prisimindamas savo gimines, draugus ir t.t.

St. V-čius

60-asis GIMTADIENIS

Šio mėnesio 3 d. Jonas ŠEPETAUSKAS atšventė savo 60-ąjį gimimo jubiliejų.

Kilęs iš Šiaulių, ten baigė pradžios mokyklą ir kelias gimnazijos klases. Buvo skautas, mėgo vaidinti, skaitė Saleziečių Žinias ir 15 metų berniukas atvyko į Braziliją. Čia įstojo į Getulio Vargas techninę mokyklą kaip tapytojas. Vėliau įkūrė savo firmą SEPEL ir apie 30 metų dirbo Gabriel Gonçalves tarnyboje. Atliko vertingų darbų ypač Ilha Bela saloj.

Vos atvykęs Brazilijon, stojo į Bendruomenės chorą kaip bosas, buvo jo valdybos narys ir net pirmininkas. Nuo daugelio metų priklausė Sąjungai. Vos prasidėjus Aušros chorui, buvo vienas iš pirmųjų jo narių. 1949 metais vedė Anelę Paškauskaitę ir susilaukė sūnaus Eduardo, kuris išėjo į inžinierius ir š. mėn. 29 d. kels vestuves.

Jonas yra didelių gabumų žmogus, visur prisideda prie lietuviškų darbų ir daug yra padėjęs abiem lietuviškom parapijom. ML ir Šv. Kazimiero parapijos vadovybė džiaugiasi Jo Gimtadieniu, reiškia dėkingumą ir linki ilgiausių metų bei gražiausių Dievo malonių.

Jonas Šepetauskas, darbo aprangoj, netikėtai nutrauktas prie jo remontuojamo namo, kaip tik gruodžio 3 d. Jo Gimtadienio proga.

Vieną iš pirmųjų choristų, ilgametį Valdybos narį ir pirmininką

JONAS ŠEPETAUSKA

laimingai sulaukusį 60 metų širdingai sveikiname linkime daug laimės, gausios Dievo palaimos ir dar ilgus metus gražiai dainuoti.

Lietuvių Katalikų Bendruomenės

Choras ir Valdyba